

HUNSFOS POSTEN

**God
Jul**

Fra en av våre faste lesere har vi fått tilsendt.

Hvis

*Hvis du kan bli på post når man forlot deg,
og holde hodet klart når alt slår klinkk,
hvis du kan tro når alles tvil står mot deg,
men også våkent lytte til kritikk,
hvis du kan gå i ventetidens lære
og møte løgn — med sannhet som ditt svar,
og møte hat — du ikke selv vil nære,
men tie med hvor klok og god du var.*

*Hvis du kan ferdes fritt på tankens veier,
og drømme — uten selv å bli en drømmer,
hvis du kan møte nederlag og seier
som to bedragerer du selv har dømt,
hvis du kan tåle at ditt ord forvrennes
til usselt pjatt i demagogens munn,
hvis du kan se ditt livsverk søndersprenges
og atter bygge det på naken grunn.*

*Hvis du kan våge alt på samme terning,
— et enkelt kast på livets spillebord —
og tape alt — og gjenoppta din gjerning,
men aldri nevne tapet med et ord:
Hvis du kan ta din tårn og ikke gi deg,
men sette inn hver fiber i din kropp
og holde ut når alt forstummer i deg
unntagen viljens røst: "Gi aldri opp!"*

*Hvis du kan si til massen hva du mener,
og selv blant konger være den du er,
hvis du er alles hjelper, ingens tjener,
og venn og uvenn står deg like nær,
hvis du kan fylle hvert minutt av tiden
med seksti solsekunder, — da, som lønn
er jorden din med alt som finnes i den,
og — enda mer — du er en mann, min sønn!*

VI GRATULERER

60 år	Født
Harald Iversen	8.1.1925
Ingeborg Haraldstad	17.1.1925
Gunnar Rødli	19.1.1925
Ingolf Wennerberg	24.1.1925
Alfinn Tønnesen	4.3.1925
Sverre A. Aas	9.3.1925
Torgeir Bakken	11.3.1925

50 år	Født
Øystein Lie	29.12.1934
Tom Rosseland	6.1.1935
Ottq Pedersen	15.1.1935

Omslagssiden

Bildet på omslaget er tatt av vår sjeffotograf Reidar Liane.

HUNSFOSPOSTEN
utgitt av
Hunfos Fabrikker
Hunfos Arbeiderforening
Hunfos Funksjonærforening
Hunfos Bedriftsidrettslag

REDAKSJON
Redaktør Tryggve Kittelsen
Jan Zachariassen
Jan Skårdal
Kåre Berg Andresen
Tor Dalsøren

Fotograf Reidar Liane

Tegner Sigurd Gundersen

Ettertrykk bare etter
nærmere avtale

TRYKT HOS
Sørtrykk, Vennesla
på 100 gr Crown Set
Omslag
150 gr. Crown Set

FREDSMARSJEN TIL BETLEHEM

Ef. 2,14: "For ham er vår fred, han som gjorde de to til ett og rev ned det gjerde som skilte, fienskapet."

Stadig leser vi om fredsmarsjer. Folk er trette av krig og trussel om utslettelse. De marsjerer for fred. De lengter etter fred på arbeidsplassen, i hjemmene, i en verden av sult, nød og urettferdighet.

Julen forteller om en annen fredsmarsj. Guds fredsmarsj som går fra himlen til Betlehem. Der var bare en deltager: Et lite barn i en krybbe. *Jesus Kristus, Guds sønn*. Det er den eneste fredsmarsj som fullt ut er kronet med seier. Den hadde et formål: Å stifte fred mellom Gud og det opprørske menneske, bygge bro mellom himmel og jord, redde mennesket fra Satans okkupasjon.

Guds fredsmars har en transparang: " *I dag er det født dere en frelser*". Guds fredsmarsj forteller at Gud elsker deg slik du er. Fredsstifteren Jesus sonet din synd da han døde på et kors. Fredsfyrsten vant over død og all ondskap og gir evig liv til alle som tar imot han. Julen er minnedag for Guds fredsmarsj. Fra den dag går Guds rike mot sin endelige seier.

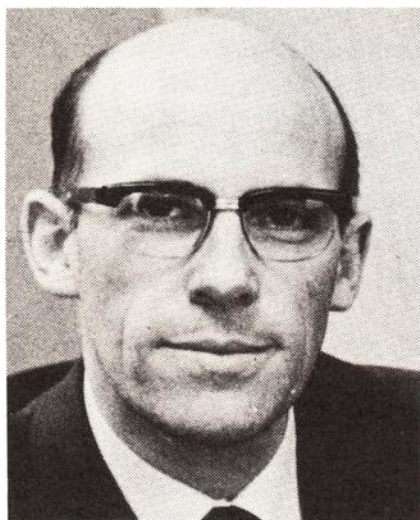
Denne fred med Gud er utgangspunkt for en annen fredsmarsj. Den går til mennesker i uvennskap med hverandre. En fredsmarsj til ektefeller som tretter med hverandre. En fredsmarsj mellom tenåringer og foreldre som ikke lenger kan snakke med hverandre. En fredsmarsj mellom kolleger på arbeidsplassen. En fredsmarsj mellom raser og nasjoner som lever i krig og ikke godkjenner hverandres rett til et menneskeverdig liv. En fredsmarsj med disse transparanger: "Tilgi min bitterhet og mine dømmende ord. Tilgi at jeg ikke tok tid til å lytte, at jeg ikke oppdaget et hjerte som blør i ensomhet. Jeg tror på deg. Jeg er glad i deg."

Gud lengter etter at hans fredsmarsj skal nå deg denne julen Han lengter etter å gi deg lys og håp og fremtid. Har du bruk for Guds julegave?

"Fred på jord, fryd på jord,
Jesusbarnet iblant oss bor
Engler synger om barnet så smukt
Han har himmeriks dør opplukt
Fryd deg hver sjel han har frelst."

GLEDELIG JUL

Torodd Evjen Olsen.

Torodd Evjen Olsen

Prost Torodd Evjen Olsen kom til Vennesla i desember – 83 fra Fyllingsdalen utenfor Bergen, hvor han hadde vært i 9 år.

Han regner Mandal som sitt hjemsted, men kom dit først som 16 åring. Han er født i Kina som sønn av misjonslege Olav Olsen. Faren var i femti år misjonær i Tanzania og Kina.

Etter at Torodd Evjen Olsen i 1961 var ferdig på Menighetsfakultetet arbeidet han i Kampen Småkirke i Stavanger. Fra 1964 var han døveprest i Oslo i ti år.

Evjen Olsen og hans kone Asbjørg har allerede stor kontaktflate i Vennesla. Vi takker ham for hans julehilsen i bladet vårt, og ønsker ham og hans familie God Jul og Godt Nyttår!

Ved slutten av 1984

Av alle livets goder er tiden den mest verdifulle — og det beste er at dette godet deler vi alle helt likt.

Men tiden går så fort! Igjen står vi faktisk ved slutten av et år — et år som for Hunsfos Fabrikkers vedkommende har vært både interessant, utfordrende og spennende.

Resultatmessig regner jeg med at vi kommer rimelig bra ut av 1984, med rekordtall når det gjelder produksjon og omsetning. Vår fortjeneste blir også betydelig bedre enn budsjettert, og med en ytterligere bedring fra 1983. Det er for tidlig å ha noen endelig mening om årsresultatet i år. Men jeg antar at vi får et overskudd før årsdisposisjoner i størrelsesorden 16–18 mill.kr.

Generelt kan vi si at 1984 blir et fremgangens år for norsk treforedlingsindustri. Noe som i stor grad henger sammen med den økonomiske bedring internasjonalt, samt muligheten for salg av den økte produksjon i vår bransje.

Når dette er sagt er det imidlertid i høy grad på sin plass å takke samtlige av våre ansatte for godt utført arbeide i innværende år. Jeg tror fortsatt at vi rent effektivitetsmessig er på rett veg, og dette viser da også en rekke rekorder vi har satt. Vel, laget er i sig, og vi bør love hverandre at ingenting skal stoppe oss i å oppnå ytterligere resultater i tiden som ligger foran oss.

Budsjettbearbeidelsen for 1985 regner jeg med er ferdig ved utgivelsen av dette nr. av Hunsfosposten. Så vidt jeg kan se nå, burde det ligge til rette for et anstendig resultat også i 1985 med omsetnings- og produksjonsrekord. Ordresituasjonen er for tiden meget bra, og vi regner med å finne avsetning for den økte produksjonen vi legger opp til i 1985. Rent konjunkturmessig er det likevel en rekke usikkerhetsfaktorer i vår bransje. En fortsatt uro på cellulosemarkedet vil kunne få en negativ effekt på prisutviklingen for papir. Det stilles også spørsmål om de generelle bedre

økonomiske forhold både i USA og Europa vil kunne opprettholdes også i 1985. Vi må ellers være klar over at det fortsatt er en betydelig overkapasitet når det gjelder produksjon av finpapir, samt at nye og utbygde maskiner kommer på markedet om kort tid.

Av negative faktorer har vi dessuten de betydelige kostnadsøkninger vi står foran neste år. Jeg nevner økt pris på virke, stigende strømpriser, økte råvarepriser samt stigende lønnskostnader. Med disse fakta i minne, blir det tvingende nødvendig å søke å redusere våre utgifter mest mulig, øke produksjonen pr. mann/kvinne/time og med en nitidig kostnadskontroll.

Usikkerhetsfaktorer til tross, Hunsfos Fabrikker legger opp til et aktivt og positivt handlingsprogram for 1985.

Som kjent bearbeider administrasjonen nå våre mer langsiktige planer og legger til rette utviklingsstrategier for vårt selskap. En samlet utredning regner jeg med kan forelegges for styret våren 1985.

Vel, vi har mange jern i ilden — og det gjelder å smi mens jernet er varmt, sies det.

Det finnes vel neppe noe trylleformular for fremgang, men:

Kunne JEG trylle — da skulle og ville jeg lage det alt til det beste for Hunsfos' aller, aller fleste. Nei, jeg ville at ALLE var glade og tilfredse — hver på sin plass og i godt forhold til sin neste. Jeg ville at hver skulle gjøre sin jobb — etter evner og krefter. For sammen å lage er mønster: Et lite samfunn av byggende krefter.

Så gjenstår å ønske hver enkelt av dere med familie en riktig God og fredfull Jul. Samtidig som jeg takker våre ansatte for et riktig godt samarbeide i året som nå ebber ut.

La oss møte 1985 med alle årets muligheter, som den berømmelige dag i mårå — som rein og ubrukt står.

Egil Flaatin

VETERANER SOM TAKKER AV

Egil Hansen

Egil Hansen har sluttet på Hunsfos i en alder av 70 år etter å ha arbeidet på verkstedet i 53 år. Vi ber Egil fortelle om det han husker fra han begynte på skolen.

— Jeg begynte skolegangen i 1923 på bedriftens egen skole. Læreren het Ragnhild Vennesland. Hun ble senere gift med lærer Nils Histøl. Skolegangen den gang kan ikke sammenlignes med dagens. Da hadde vi respekt for lærerne våre — det var bare å høre etter og sitte stille. Det er nok desverre ikke tilfellet i dag. Jeg husker ikke at det var noen særlig form for straff — ikke noe „spanskrør“ det jeg vet.

Etter endt skolegang, måtte jeg som alle andre gå for presten. Jeg hørte til Frikirken og gikk og leste for forstander Sandvand. Han ble kalt for „lille Luther“ og hadde stor respekt som forkynner og i menigheten. Utenfor menigheten var han også en høyt aktet mann.

— *Hvordan var det med penger blant ungdommen da?*

Svaret kom med stille røst og en viss undertone. — Nei, det fantes nok ikke. Mang en ungdom var nok både 20 — 25 år før de hadde hatt et eneste dagsverk. Dagens ungdom har heller ikke så lett for å få arbeid, men de har bra med penger, så det er iallfall godt sånn.

— *Hvor lenge har du vært aktiv musiker?*

— Jeg begynte i Frikirkens blandet kor som tenor 15 år gammel og har også vært med i mannskoret. I førstnevnte kor var jeg med i 30 år og har mottatt medalje etter 25 års medlemskap. Jeg ble med i Vikeland Musik-

korps i 1946 under Johannes Fredriksens ledelse. Nå er korpsets navn Vennesla Kristelige Ungdomskorps. Jeg har vært med i 38 år nå og fortsetter som aktiv, men jeg har sluttet å marsjere — det liker ikke bena så godt. I dag er Reidar Fredriksen dirigent — brorsønn av Johannes.

— *Hva synes du om dagens utvikling på Hunsfos?*

— Situasjonen på Hunsfos er nok atskillig lysere i dag enn for få år tilbake, og det kan vi nok takke saneringen av gjelden for. Nå er det penger til overs for investeringer. Datastyringen av noen av papirmaskinene gjør at vi har mulighet for å kjøre mer stabilt og levere en kvalitet som kundene vil ha. Dette fører til varige kundeforbindelser som er nødvendig for å sikre arbeidsplassene.

— *Du har vært på verkstedet i alle år — de siste 25 år på Adka-verkstedet. Kan du fortelle litt fra den første tiden?*

— Jeg begynte som 16 åring med å lære å sette opp verktøyet mitt, — den gang måtte en mekaniker kunne det selv. Smeden den gang het Hansen og ble kalt „Bysmeden“. Han var litt av en spesialist — spesielt var han flink med verktøyoppsetting. På grunn av stor arbeidsledighet i bygda måtte Hansen slutte på Hunsfos for at andre skulle få arbeid. En merkelig ordning, men slik var det da.

Arbeidstiden den gang var fra kl. 7 til 17 med 0,5 time frokost og 1 time middag. Totalt ble altså arbeidstiden 10 timer. Jeg startet med kr. 2,80 pr.

dag som læregutt. Etter et år fikk jeg kr. 3,60 pr. dag. Til sammenligning hadde en hjelpearbeider kr. 8,00 pr. dag. Det var jo heller dårlig. Denne lønnen hadde jeg til jeg fylte 21 år. Da var læretiden slutt, og jeg fikk status som mekaniker med lønn kr. 9,00 pr. dag som var mye den gang.

— *Har du likt deg på verkstedet?*

— Det skal være sikkert, men det vil jeg ha sagt at noe kjære mor har det aldri vært snakk om. Jeg husker for eksempel at det å nekte overtiden nesten var det samme som å miste jobben. Jeg begynte sammen med min far Oskar Hansen og det var ingen dans på røde roser. En skulle tro at en far ville være ekstra hensynsfull med sønnen sin, men slik var det ikke — det var bare å stå på. Men det var en god og nyttig tid for meg, for han var så pinlig nøye med alt han gjorde, og det forlangte han at jeg også skulle være. Dette har jeg nok hatt nytte av i mitt arbeid senere.

— *Du har vært i „Adkaen“ helt siden det ble opprettet eget verksted der for maskinreparasjoner. Ditt daglige virke har jo vært i forbindelse med PM 1 og 2 (nå PM 1) som avdelingskontaktmann. Vi vil ikke unnlate å fremheve at du har gjort en fremragende jobb. Ingen kjenner PM 1 (og 2) som deg — der er du like kjent som i din egen bukselomme. Har du likt deg i den jobben du har hatt eller ville du heller hatt en annen arbeidsplass?*

— Nei, jeg har ikke hatt ønske om noe annet. Maken til kameratflokk, som jeg har vært så heldig å arbeide sam-

Egil takker arbeidskameratene

men med, skal du lete lenge etter. Med den kan du skøye, og du kan bli sint uten at noen tar det ille opp.

— *Er det noen enkeltjobb som du husker spesielt?*

— Det måtte være den store ombyggingen av PM 1's pressparti. Først måtte alt prøveoppsettes og kontrolleres før det kunne settes på plass i maskinen. Den gangen var K. Kristiansen med som læregutt.

— *Har det vært noen spesielt kjedelige episoder?*

— Da vil jeg nevne den siste lange konflikten som varte i 6 mnd. Det var forferdelig ikke å kunne gå på arbeid.

— *Vi vet at du tidligere var med og hoppet på ski.*

— Ja. Hoppskiene var til stor glede for meg. De andre som hoppa på ski og jeg måtte gå til Rønninga etter arbeidstid. Vi kunne rekke 2 – 3 hopp om vi var heldige før kveldsmørket kom. Jeg var med på alle hoppkonkurranser på virkedager, men å delta på søndager var helt utenkelig. Det var andre tider den gang.

— *Hva kommer du til å savne mest nå når du går av?*

— Det er lett å svare på. Det er gutta på verkstedet og i PM 1, og det er å kunne gå til et arbeid og vite at noen har bruk for meg. Jeg har vært så heldig å ha hatt en rik og opplevelsesrik tid, så jeg har så meget å takke for.

Vi har også mye å takke Egil for. Vi vil savne Egil på arbeidsplassen. Vi ønsker ham og hans kone Ada en god pensjonisttid og takker for godt samarbeid.

*For gutta i Adkaverkstedet
Thorbjørn Olsen.*

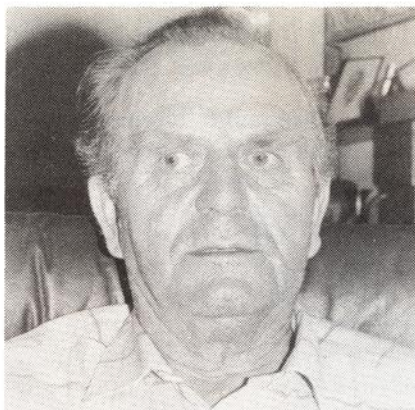
Arne Larsson har gått over i pensjonistenes rekke. Vi treffer ham i hans hyggelige hjem på Tvidøblane.

— *Nå Arne, du har trukket deg tilbake fra aktiv virksomhet.*

— Ja, jeg har nok det.

— *Det ble en del år på Hunsfos?*

— Ja, jeg begynte i –49, men var også

Arne Larsson

innom en kort periode før krigen. Det var i –39. Stort sett har jeg hele tiden vært på dagtid i elektrikerverkstedet. Noe har jeg løst ut skifteelektrikere, og de siste årene var jeg fast i kraftstasjonen.

— *Og det har vært en bra arbeidsplass?*

— Ja det har det vært. Gode arbeidskamerater og både Hauge og Helland var greie å arbeide for.

— *Og ellers andre ting som har opptatt deg gjennom årene?*

— Det har jo vært noen tillitsverv. Jeg var formann i Hunsfosheimens styre i en del år. Mens jeg var i kraftstasjonen var jeg kasserer i Elektrikerforeninga. Det har også vært noen andre verv, samt noen år som formann i Brannstyret. Nå er jeg formann i Ogge Fiskelag og formann i Vennesla Innlandsfiskeremnd.

— *Og dette arbeidet med Hunsfosheimen og egen hytte, som du har ved Oggevatn, har gjort at du fattet interesse for fiske der oppe?*

— Joda, det har blitt en del kultiveringsarbeide. Blant annet har vi satt ut 9000 aure fra Venneslafjorden. I tillegg kjøpte vi og satt ut 70 – 80.000 aureyngel. Denne klarte imidlertid ikke det sure vannet og døde. Men så har vi satt ut 12 – 14.000 canadisk bekkerøye, og det har gått bra. Det er 2 år siden den ble satt ut som yngel og er nå ca. 300 gram stor. Den klarer seg godt og formerer seg.

— *Bra, Arne. Så et spørsmål vi må ha med. Føler du at tida faller lang?*

— Å nei, du vet jeg holder til i „Prostat-gjengen”. Der er vi 15 – 20 stykker. Vi treffes i sentrum. Der har vi forøvrig fått gratis softis av Reidar Dahl hver morgen i hele sommer. Nå får vi sitron-te. Men du vet, av og til tenker man om morgenen: Hva skal jeg gjøre i dag når jeg ikke skal på arbeid?

— *Og dere treffes altså daglig nede i sentrum?*

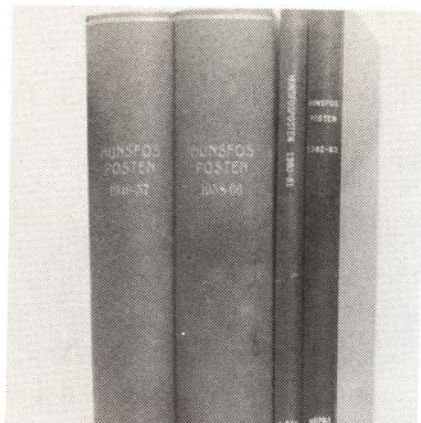
— Ja, det er et eget miljø der. Men vi mangler noen „prostata-benker” med tak over. Det får vi visst til sommeren. Til sommeren skal vi også ta inn læringer — Engly Lie og Otto Hagman har meldt sin interesse. Jeg vil også gjerne ha sagt at den tilgrisingen som foregår i sentrum irriterer oss veldig. Jeg kan ikke skjønne at det skal være så moro å knuse flasker og ellers grise til mest mulig.

Vi kan bare si oss enige med Arne i dette forhold. Vi takker for samtalen og ønsker ham fortsatt mange gode år.

KBA

„Prostata-gjengen” i Marylyn Berg Andresens strek

Historie

Hunfosposten for 25 år siden

Direktør Gunnar Borgen betegnet året 1959 som et relativt godt år for fabrikkene. Den viktigste beslutning som var tatt var Arbeiderforeningens vedtak om å gå inn for helkontinuerlig drift av papirfabrikkens avdelinger. Ombygningen av PM 3 hadde vært vellykket. Bygningen av det nye lager gikk etter planen.

Ing. P.A. Ellingen som var visefor- mann i vårt styre, var død. Han hadde vært med i Hunsfos styre fra 1932. Johs. B. Knobel skrev om ham bl.a.: Han var en god og oppriktig venn av Hunsfos og alle som her var ansatt. Han var bestandig villig til å hjelpe der det trengtes.

Habart Olsen var død, 83 år gammel. Ved siden av sitt arbeid som ruller i papirfabrikken var han kinobestyrer i mange år i Vennesla. Han hadde 12 barn.

Verkstedet til topps i Hunsfosmesterskapet i fotball.

Etter en lang tørkeperiode og energikrise inntraff storflom i midten av november. Dette endret strømsituasjonen og Hunsfos fikk ikke bruk for et tankskip som ble kjøpt sammen med Gerrards rederi. Skibet ble leid bort til Den Kungeliga Svenska Vattenfallstyrelsen og produserte kraft sammen med to andre T-2-tankere.

Hunfos Bedriftskor sluttet seg sammen med Vennesla Mannskor. Et arbeidsutvalg med formann Magnus Andersen hadde sikret seg et utmerket øvingslokale og magnetofonapparat under stemmeøving.

T. Kittelsen redegjorde for de første prøvekok i 1959 med bisulfat som var meget vellykket. Bisulfatmasse var fremstillet året i forveien ved to ameri-

kanske fabrikker, men disse var avventende med hensyn til videre produksjon da lønnsomheten betinget at kjemikaliene ble gjenvunnet. Hunsfos kjørte hele produksjonen over på den nye prosessen i beg. av 1960 og var da alene om å produsere bisulfatmasse.

Den nye metoden muliggjorde bruk av furu og løv. Tidligere kunne bare brukes gran. Kvaliteten av massen var vesentlig bedre enn hva den gamle sulfittprosessen kunne frembringe. Den var lysere og renere og styrkeegenskapen var bedre. Av særlig betydning var økningen av rivstyrken.

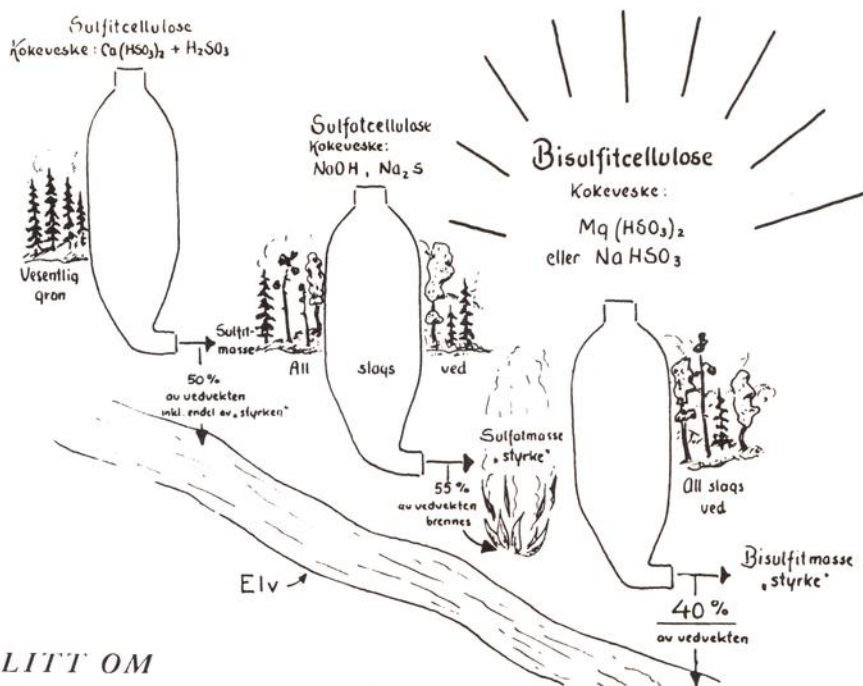
Dette førte til bedret konkurransevne for de fleste av våre papirkvaliteter, og vi var ikke lenger så avhengig av å kjøpe spesialmasser. Nevnes skal også at utbyttet av veden var høyere. Det var som illustrasjonen viser, forventet et kokeutbytte på 60 %. Dette kunne ikke holdes av kvalitetsgrunner, men utbyttet var dog ca. 2 % høyere enn tidligere. Det sier seg selv at overgangen til den nye prosessen betydde meget for Hunsfos, og for de skogiere som leverer tømmer hit.

Artikkelen i Hunsfosposten var

skrevet i optimistisk tone, og innholdet ble fort kjent blant skogierne. En del hadde fått det inntrykk at nå var det ikke lenger så nøye med kvaliteten av tømmeret, og ikke så nøye med barkingen. Massen ble jo så fin allikevel. Dette var en kjedelig misforståelse. Bedriften kunne ikke fire noe på kravene.

De nye kokekjemikaliene var kostbare. Den økte omkostning ble i rikt monn oppveiet av bedre utbytte og kvalitet, samt av at bedriften nå kunne bruke furu og løv til blekte kvaliteter. Av særlig betydning for våre trykkipapirkvaliteter var innblanding av den nye løvmasse som hadde fremragende egenskaper, bedre enn ventet.

I 60 årene ble det arbeidet intenst med spørsmålet om gjenvinning av de kostbare kokekjemikalier. En fordel med den nye syra var at utslippet til Otra ble 1/100 del så sur som den gamle. Dette var et viktig moment som ble fremhevet under Otrasaken. Allikevel var våre utslipp ikke akseptable. Det skulle gå helt til juni 1977 før vi fikk gjenvinningsanlegg, og da etter pålegg fra myndighetene.

LITT OM

PRØVEKOKING med BI-SULFIT på HUNSFOS

OPPLÆRINGSVIRKSOMHETEN

Opplæringslederen

Fra v.: Knut Borchgrevink, Tryggve Kittelsen, Roger Nygaard

Opplæringsvirksomheten ved vår bedrift var i skoleåret 1983/84 preget av stor aktivitet på mange forskjellige fagområder. Denne aktivitet har fortsatt i det skoleåret som begynte nå i høst og vil fortsette utover vinteren. For de av Hunsfospostens lesere som det har interesse for, og det burde helst være mange, kan vi gi en kort oversikt.

VERNEKURS FOR NYANSATTE

Dette kurset er selvsagt avhengig av antall nyansettelser til enhver tid. Antall nyansettelser har som kjent vært beskjedent i den senere tid. Imidlertid har vi nå i november gjennomført vernekurs for de som dette tross alt har vært aktuelt for. Det er et kort informasjonskurs hvor vår verne- og miljøsjef Y. Hjelm Johansen og hovedverneombud Reidar Arntzen tar for seg de viktigste punkter på det vernetekniske området. Dette er en viktig del av de anstrengelser bedriften foretar for å forebygge ulykker og skader.

SVEISEKURS

For at mekanikere og ingeniører i automasjonsavdelingen selv skal være istand til å utføre enklere sveiseoperasjoner i tilknytning til sine vedlikeholdsoppdrag, arrangeres det både nå og i høst og på nyåret sveisekurs for disse. Instruktør for kursene er formann på sveiseverkstedet, John Leland. Kursene går over 7 uker med 2 kvelder pr. uke. Interessen for og oppslutningen på kursene har vært meget stor.

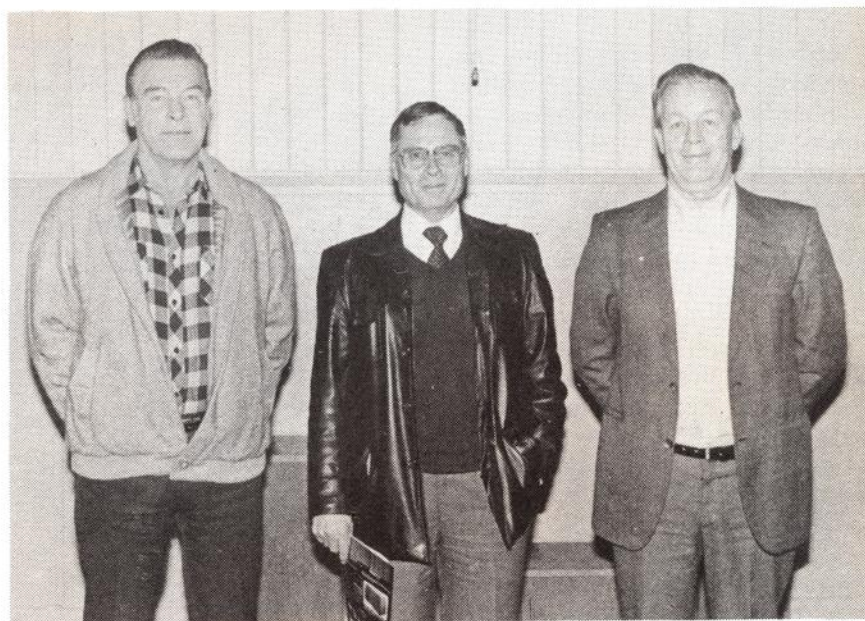
For prosessoperatører startet to kurs i høst. Dette er:

GRUNNKURS, KJEMI/FYSIKK

Dette er det første av de tre kurs

Bak fra v.: Asgaut B. Abusland, Terje Skårdal, Magne Sakariassen, Bjørn-Egil Guthormsen, Tor Arve Topstad, Bjørn Olaf Pedersen. Foran fra v.: Geir Hernes, Osmund Bårdsen, Terje Granaas, Kay Ove Steinsland (for tiden i Libanon).

Fra v.: Alfinn Tønnessen, Gunnar Hansen, Harald Iversen

som må gjennomgås for å kunne avlegge fagprøve i prosessfag. Det neste trinnet er "Fagoperatørkurs" som vi imidlertid ikke arrangerer i år. Grunnkurset går over 20 undervisnings ganger à 3 timer og avsluttes med eksamen til våren 1985.

Instruktør på kurset er siv. ing. T. Kittelsen. Deltagerne, i alt 14, kommer fra flere forskjellige avdelinger ved bedriften. Da elevene fra dette kurset i neste kurstrinn vil bli fordelt på sine respektive fagområder, hadde det vært meget ønskelig om oppslutningen til dette grunnkurset hadde vært større. Vi håper imidlertid at større forståelse for nødvendigheten av økt kompetanse hos bedriftens ansatte i alle ledd, etter hvert vil slå ut i positiv oppslutning om alle kurser som arrangeres.

PROSESSTYRINGSKURS

I likhet med i fjor startet vi i høst prosessstyringskurs. Dette er det 3. og siste trinn av de kurs som må gjennomføres før avleggelse av fagprøve. De av deltagerne som gjennomfører dette kurset og avlegger eksamen til våren, og forøvrig tilfredsstillende lovens betingelser, vil så kunne avlegge den praktiske prøve, og få sitt fagbrev.

Instruktør ved dette kurset er instrumentmekaniker Thomas Karlsen. Kurset har 17 deltagere.

Også for bedriftens arbeidsledere og mellomledere arrangeres det kurser. Vi skal av disse nevne følgende:

GRUNNKURS I ARBEIDSLEDELSE

Grunnkurs i Arbeidsledelse som vi påbegynte nå i høst, er det 7. i rekken ved vår bedrift. Dette er et kurs som går over hele 30 uker med en samling pr. uke. Deltagere ved disse kursene har vært maskinførere, reserveformenn, formenn, driftsassistenten, driftsingeniører og også deltagere fra merkantil sektor. Dette kurset ledes av opplæringsleder Gunnar Hansen. Det er i år 5 deltagere på kurset. Bildet ovenfor viser en samling med deltagere fra Block Watne, hvor rektor Leif Medalen fra TY var tilstede.

OPPFØLGINGSKURS I ARBEIDSLEDELSE

Det er bare tredje gang vi har deltagere ved dette kurset. I år er det 3 arbeidsledere som deltar. De har alle tidligere gjennomgått det forannevnte kurset.

*Lev for å lære
Lær for å leve*

Fra høyre: Rektor Leif Medalen fra Ty med ryggen til, G. Hansen er skjult, Reidar Larsen, avd. 9, Magne Linde, PM 5, Sigvart Bakken, PM 4, Erik Torjussen, materialstyringsavd., Trygve Rosseland, elektroavd. De øvrige på bildet er fra Block Watne.

Administrativ etterutdanning for mellomledere.

Også på dette kurset er det tredje gang vi har deltagere fra vår bedrift. Deltagerne har alle ganger vært driftsassistenten eller driftsingeniører.

Begge de to sistnevnte kurs går i regi av Treforedlingsindustriens Yrkesopplæring (TY) og består av arbeidsperiode hjemme mellom sentrale samlinger. Disse kursene startet i oktober og avsluttes før påske 1985.

Vi vil videre tilføye at i løpet av skoleåret vil det i tillegg til de allerede beskrevne kurs, også bli arrangert en rekke andre kurs på forskjellige områder og av varierende varighet.

I tilknytning til den kursvirksomhet som drives ved vår bedrift er det naturlig å nevne det samarbeid vi har med Vennesla Ungdomskole, Vennesla Videregående Skole og Kristiansand Yrkeskole, når det gjelder utplassering av elever fra disse skoler.

For Vennesla Ungdomskoles vedkommende må vi nevne den såkalte arbeidsuka. Vi har hatt 5-6 elever i denne uka i mange år, noe som også var tilfellet nå i høst. Elevene blir da fordelt på hensiktsmessige avdelinger, hvor det er størst mulig utstrekning lar seg gjøre å sette dem til meningsfylte arbeidsoppdrag. Videre har vi 3 elever som arbeider på verkstedene 1 og 2 dager pr. uke, mens de har vanlig teoriundervisning på skolen de øvrige dagene.

Fra Vennesla Videregående Skole er det elever fra de forskjellige yrkesfaglige linjer som er utplassert hos

oss i perioder fra 1 til 3 uker av gangen. I høst har vi hatt elever på reparasjonsverkstedene både for råstoff og papir, sveiseverksted og automasjonsavdelingen. Disse utplasseringene vil fortsette også over nyttår.

Fra Kristiansand Yrkeskole er det elever fra driftsoperatørlinjen som har vært og er ved vår bedrift, vanligvis 3 elever av gangen i perioder på 3 uker. Disse elevene følger våre egne driftsoperatører i sitt arbeid og lærer og gjør sine erfaringer som supplement til skolens teoriundervisning.

Vi tror dette er et meget fruktbringende arbeid til felles fordel. Dette er alle potensielle medarbeidere ved vår bedrift. At dette er tilfelle kan bekreftes ved at 2 av disse utplasserte elevene fra fjorårets skolekull nå er ansatt som operatører ved vår bedrift og dessuten er elever ved vårt prosessstyringskurs.

G.H.

TRØSTE-GRUK

Hvis du vidste
hva du ved,
når dit livslys
er brændt ned,
så var meget
mindre drøjt,
mens det endnu
brænder højt.

Piet Hein

Industrivernøvelse på Hunsfosheimen

Vi kan rose oss av å ha et velutviklet industrivern. De viktigste og best utstyrte grener er brann og gass, men også samband og sanitet tilfredstiller de krav vi må sette.

Hvert år møtes industrivernet på Hunsfosheimen, hvor det under to dager står teori, diskusjoner og praktiske øvelser på programmet. Det simuleres ulykker så realistiske som mulig — og deltakerne får føle på kroppen hvordan en virkelig hendelse ville arte seg.

Årets samling startet tirsdag 2. sept. med instruksjoner. O.P. Fjermeros innviet den nye dokka Anna — som selv registrerer om hjertekompresjonen gjøres riktig. K. Linde og K. Pedersen instruerte påkledning av tungt utstyr. Etter kveldsmaten svarte dr. Skuland på spørsmål. Spesielt ble behandling og vurdering av gassforgiftede pasienter tatt opp.

Ingen duger til noe uten mat og drikke. Det kulinariske sørget Tordis for på en fabelaktig måte. Takk til vår alles Tordis, som senere er blitt kjent også utenfor Hunsfos etter Sørlandssendingens program om vår bedrift.

Onsdagen hadde overingeniør Bjørn Løken fra Industrivernets ledelse, Oslo, Øystein Lie, Arnt Bach og Hunsfosposten sluttet seg til de andre.

Formiddagen sto i brannvernets tegn med film fra en fingert industribrann, og foredrag av verne- og miljøsjef Hjelm Johansen. Noen mente at dette var det nyttigste ved hele kurset. Vi siterer fra industrivernlederen Alf Hodnemyrs interne rapport fra møtet: „— deltakerne var så engasjerte under diskusjonene at de måtte nødes opp til mat.”

Under lunsjen ble servert mat som „ikke kunne være bedre om mamma hadde stelt den”. Mot slutten av måltidet fikk Bjørn Løken anledning til å meddele forsamlingen hva I.V. — ledelsen hadde erfart om vår kjære Hjelm Johansen i 30 år. Han hadde deltatt i en rekke sentrale kurs og ledet industrivernet på Hunsfos på en fremragende måte. For dette hadde han fortjent en anerkjennelse i form av en gave som ikke måtte tolkes som en avskjedsgave, for alle vil at han fortsatt skal lede industrivernet.

Også industrivernets mannskap ønsket å hedre Hjelm Johansen. Alf Hodnemyr overrakte blomster og

Fra v. bak: Arne Finland, Asbjørn Ellingsen, Ole Petter Fjermeros, Jan Kåre Limm, Alf Hodnemyr, Torstein Lian, Arne Gundersen, Arild Torfinn Kaasene, Kenneth Pedersen, Bjørn Løken. Fra v. foran: Magne Øystein Lian, Svein A. Haugland, Øystein Lie, Rudolf Andersen, Yngvar Hjelm Johansen, Kjell Linde Arnt Back.

Brannvernet diskuteres.

Yngvar Hjelm Johansen hedres.

uttalte blant annet ønsket om at det måtte gå lang tid før „pensjonen tok ham”.

Alf Hodnemyr hadde lagt opp programmet for de praktiske øvelsene som ble delt opp i tre grupper ledet av Kenneth Pedersen, Øystein Lie og Kjell Linde.

Vi overlater til bildene å fortelle om hva som foregikk under øvelsene hvor alle fikk prøve seg.

Under oppsummering berømmet Løken fra I.V. deltakerne, og H.F. ble rost for riktig bemanning og for riktig gruppeoppkall. Dagens øvelser hadde vært meget lærerike og vellykkede. Selsagt var det en del „klikk” både av mannskap og utstyr. Det er det som er frukten av anstrengelsene.

T.K.

Skumlegging (skum av HF-produksjon.)

Hjertekompresjon.

Redning ut av gassområde.

Slukking av brann.

Sørlandsendingen på Hunsfos 20. nov.

I hele 3 kvarter, fra kl. 17.15 til kl. 18.00, var „Hunsfos på luften“. Etter hva vi har bragt i erfaring er sendingen godt mottatt. Vi skal ganske kort referere noen svar våre folk gav på spørsmål fra programlederne.

Sendingen begynte med musikk av Olsen — Robstad Trad. Band, Vennessla. Flaatin nevnte at mens denne sendingen gikk arbeidet 60 — 70 mann i avdelingene og før skiftet gikk hjem kl. 21.30 hadde de produsert ca. 100 tonn papir til en verdi av 400. — 500.000 kroner.

Asbjørn Oksum redegjorde for hvor vi fikk tømmeret i fra. Hver dag kommer inn ca. 2.000 m³ på det meste. Noe av dette er flis fra sagbruk. Fløtingen i Otra er forlenget opphørt og mesteparten av lasten kommer nå inn med bil. I den anledning hadde lastebileier Nils Odne Urdal et innlegg. Han har 4 biler som daglig går med tømmer til Hunsfos.

Flaatin nevnte blant annet at de stort sett fikk dekket bedriftens behov av tømmer som er ca. 300.000 m³ fast mål pr. år. De måtte importere 20. — 25.000 m³ løvved fra Sverige for å dekke bedriftens løvved behov som er 60.000 — 65.000 m³. Det vil bli betydelig større behov med tiden for alle sortimenter.

Tor Olsen fortalte at Olsen — Robstad Trad. Band hadde utgått fra Vennessla Musikkorps og bestod av en gruppe på 6 stk. hvorav han selv, Trond, og Helge Voreland arbeider på Hunsfos. Tor Olsen hadde også i sin tid tatt initiativet til dannelse av Vennessla Trekkspillklubb som nå dirigeres av Arthur Coldal. Under sendingen fikk vi også høre denne klubben spille.

Rolf Berntsen beskrev gangen i celluloseproduksjonen og forklarte at det nok ikke var tilfeldig at „Hunsfoslukta“ hadde preg av kaffelukt. Noen av de stoffer som laget lukt ble brukt som tilsetning til kaffesurrogat under krigen. Han nevnte de store investeringer som var gjort på miljøsidan, som fra 1977 har ført til renere elv, og til betydelig energi- og kjemikaliesparing for bedriften. Det er gjort pionerarbeider i blekeriet som har redusert klorforbruket. Dette innebærer en betydelig reduksjon av skadelig utslipp til elven fra 1980.

Kjell Roar Hagen kunne fortelle at operatørene i cellulosefabrikken ikke var plaget av støy, fordi de oppholdt

I Kantinen fra v.: Alf Hodnemyr, Tordis Bergsnov, Lorents Larsen, Tryggve Kittelsen, Egil Flaatin, programledere, Tor Olsen.

Tømmermottakningen. Asbjørn Oksum.

Cellulosefabrikken Kjell Roar Hagen

seg mest i kontrollrommet. Videre forklarte han hvordan styringen av prosessene – som var basert på data, ble utført.

Lorents Larsen bekreftet at bedriften har løst de mest påtrengende miljøproblemer – iallfall det som er forventet at vi kan løse. Støyproblemet er det største i dag, men også det vanskeligste. Våre eldre maskiner kan ikke skjermes fullt ut. Det er ikke bare økonomiske problemer, det er også tekniske.

Flaatin nevnte at det er i bedriftens interesse at de stoffer som slippes ut i Otra blir tatt vare på. Man hadde visse opplegg nettopp nå, og han regnet med at man skulle komme en del videre på dette området. Vi har minsket utslippet i de senere årene. De miljøgifter bedriften hadde i slutten av 70 årene på over 100 mill. kr. hadde vært svært tyngende for bedriften. Men hadde vi ikke gjort denne investering den gang, som nå gir oss et tilskudd av energi tilsvarende 15.000 tonn oljeekvivalenter pr. år, så ville vår tilstand i dag vært helt håpløs.

Bård Joreid kom inn på det brede sortiment av kvaliteter som produseres på våre papirmaskiner.

Torgeir Berntsen kunne fortelle at det forekom en del feil under kjøringen av papir på papirmaskin 5. I øyeblikket gikk maskinen med 300 meter pr. min. I løpet av et skift tilsvarende dette en strekning fra Hunsfos til Oslo.

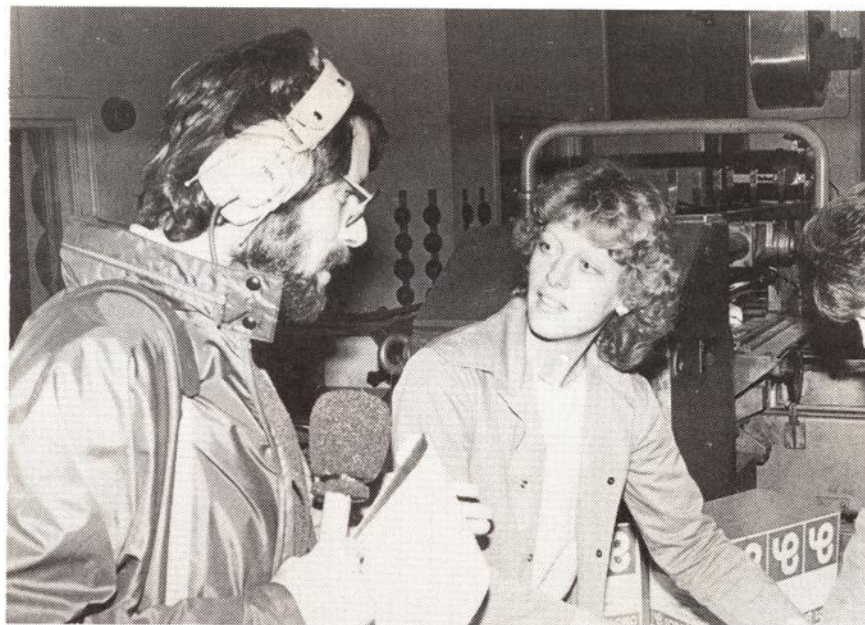
Lorents Larsen nevnte at det hadde vært nødvendig å redusere mannskapstyrken der det var mulig, for at bedriften skulle kunne overleve. Dette ble gjort ved naturlig avgang på bakgrunn av investeringer som ble gjort. Dette er jo en helt naturlig utvikling for en bedrift som benytter seg av mer teknologi etter hvert.

Tryggve Kittelsen mente at bedrifts-idrettslaget hadde viktige oppgaver innen bedriften. Laget fikk all mulig støtte av bedriftslegen og av bedriftens ledelse i sitt arbeid for å nå de mål som er satt. Han gav spesielt damehåndballaget ros for fremragende prestasjoner. Også „jentene på salen” fikk rosende omtale som ivrige trimmere i et trimrom på bedriften.

Björg Ullstein som jobber på A4-linjen er en av de ca. 20 kvinner ved bedriften som arbeider i produksjonen. Etter å ha vært her i 11 år, kunne hun si at hun var veldig godt fornøyd med den jobben hun hadde, selv om den var meget anstrengende. Hun var en av

PM 5. Torgeir Berntsen.

A4-strengen (kontorpaper). Björg Ullstein.

de få som arbeidet på deltid og hadde 2 barn hjemme som krevde sitt.

Tordis Bergsnow hadde nå arbeidet i 37 år på Hunsfos. Hennes bestefar og far hadde vært ansatt her, likeledes onkler og tanter. Nå er en ny generasjon i gang. Hun hadde rike minner fra den tiden det var fløtning i Otra. Hennes tro på at Hunsfos fortsatt ville bli en god arbeidsplass var urokkelig.

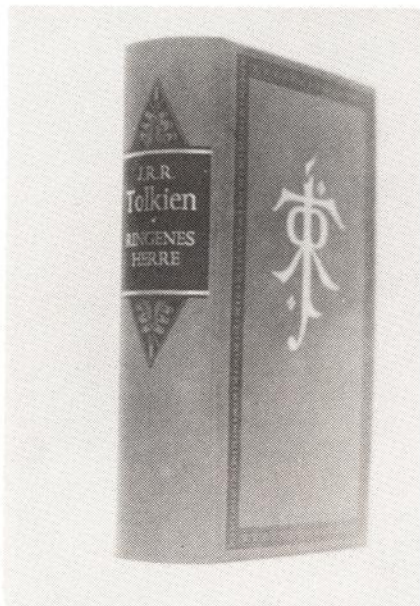
Alf Hodnemyr bodde ved Otra og savnet det gamle livet på elven. Hans bestefar og far hadde også arbeidet her – og i tillegg mange familiemedlem-

mer. Også han var optimistisk med hensyn til bedriftens fremtid. Den optimismen må vi ha og bør vi ha, og han håpet at også myndighetene ville ha den.

Flaatin avsluttet med å si at han var glad over å høre om optimisme fra våre ansatte. Han hadde tro på at vi kunne bedre vår inntjening etter hvert. Alt tatt i betraktning, så er de resultater Hunsfos Fabrikker er kommet til etter hvert meget bemerkelsesverdige – såvidt han kunne skjønne nå.

T.K.

INFORMASJON FRA SALGET

INTERESSANT LEVERANSE TIL DEN NORSKE BOKKLUBBEN

I begynnelsen av dette året utga Den Norske Bokklubben *RINGENES Herre I-III* av J.R. Tolkien i ett bind. Boken skulle trykkes og bindes inn i Tyskland av *Sddeutsche Verlagsanst. Und Druckerei GmbH* i Ludningsburg

og *Grossbuchbinderei Sigloch* i Kunzelsau.

Da den var på mer enn 1000 sider var Den Norske Bokklubben interessert i et papir med lav flatevekt, men som allikevel var lite gjennomsliktig.

Under et besøk på Hunsfos av produksjonssjef Kjell Johnsen i DNB kom vi frem til at en kvalitet som vår Stortingstrykk måtte være interessant.

Papiret ble levert fra PM 1 i 55 g/m² og både trykking og innbinding gikk utmerket.

Den Norske Bokklubben valgte også å binde inn 130 eksemplarer av boken i et skinnbind som en boksamlerutgave. Pris pr. bind for disse var kr 430,-.

NY KVALITET FRA PM 5 TIL DEN NORSKE BOKKLUBBENS JANUARBOK, "MYSTERIER" AV HAMSUN

Leveransen var innledningen til et videre samarbeid med Den Norske Bokklubben og Norbok på Gjøvik for å utvikle en ny forbedret kvalitet for Bokformål.

Resultatet av dette er den nye CRESTPRINT som lanseres i disse

dager og som vil erstatte PLAN, CRESTBOK og "gammel" CREST-PRINT på PM 5. Dette vil gi mer rasjonell produksjon med færre kvalitetsoverganger på papirmaskinen. Samtidig er CRESTPRINT en betydelig hvitere og penere kvalitet enn de den erstatter.

HUNSFOS I GUINNESS REKORDBOK

Etter alle de produksjonsrekorder som er satt i år er det kanskje ingen som synes det er noe rart at vi er kommet i Guinness Rekordbok? Det må innrømmes at det er som papirleverandør – men så er det jo også der vi mener vi er best.

Papiret til både Guinness Rekordbok og HVEM-HVA-HVOR er i år Matt HUNSBLEDE fra Avd. 9 og PM 5. Dette er hyggelige oppdrag som vi håper vi får beholde i årene fremover.

O.S.

I høst hadde Hunsfos besøk av en delegasjon fra det ungarske papirindustriarbeiderforbund. Det var en gjensitt fra et besøk Norsk Papirforbund hadde for noen år tilbake. Den gang var også vår egen Harald Iversen med til Ungarn som en av forbundets representanter. Denne gang var han med blant vertskapet på Hunsfos, som også bestod av Lorents Larsen og Rolf Andersen, samt bedriftsledelsen ved Salve Aas.

Det Ungarske Papirforbund er omtrent av samme størrelse som det norske. Det vil si bortimot 10.000 aktive medlemmer. Papirfabrikkene produserer for det meste til eget bruk, og maskinpark og utstyr er ikke helt toppmoderne. Delegasjonen var derfor meget imponert over hva de fikk se hos oss av moderne datastyring på maskinene. De ble også begeistret over vår skiftplan med sterk konsentrasjon både av arbeid og friperioder.

Etter en lunsj og omvisning i bedriften gikk turen til Kr.sand, hvor bedriften bød på middag. Der fikk de smake på krabber for aller første gang, og det falt tydelig i smak. De fikk også med seg krabbeskjell som suvenir, som skulle brukes til askebeget.

De ungarske gjestene takket deretter så meget for oppholdet her, og for utbyttet og innholdet av dagen.

J. S.

BESØK FRA UNGARN

Fra v.: Lorents Larsen, Rolf Andersen, fru Peter Rect, Harald Iversen, tolken Eva Jensen, Joseph Bindis, Rolf Hauge, Sandor Princes.

Resultat av konkurransen utlyst i forrige nr.

Juryen – bestående av 2 menn og 4 kvinner utenom redaksjonen – har talt. Dommen er inappellabel. Redaksjonen sier om vinnerne det samme som Aasmund Olavsson Vinje skrev om Ludvig Holberg – at hans forfatterskap inneholdt alle åndslivets syv hovedverdier: "Poesi, Vid, Fornuft, Forstand, Barnslighet, Aabenhed, Rævekløer".

1. pris tilfalt
Ole Jakob Tharaldsen
for dette limericket

2. pris tilfalt
Unni Aslaksen
for dette verset

Han ligg på ei øy udi Otra åna
Fabrikken som ska fø både oss å båna
Det gjeng opp å ner
Men nå gjeng det ber
Å optimismen mi he, he mi ikkje på låna.
Ole Jakob Tharaldsen

3. pris tilfalt
Kåre Berg Andresen
for dette limericket

Med EDB-sentral på Bruket
er det for Data-alder duket.
Med IBM sin printerdur,
med terminal og tastatur
vi puncher og tester, nå er vi huket.
K.B.

*Jeg kjenner en kakemons,
nei, jeg mener fem.
Og nå skal jeg fortelle
deg litt om dem.
Den ene er trivelig rund
med øyne så blide.
Han ber om å få lagt to av de
beste kakene til side.
Den andre en stille beskjeden type
som griper et wienerbrød
sirlig med klype.
Den tredje også en av dem
som ber om å få lagt et bort.
Han vil så gjerne ha et stort.
Den fjerde han spiser daglig en kake
og sier at dette skal smake.
Den femte er litt av en tviler
ser helst at kakene hviler,
men kan ikke holde seg fra å kjøpe –
dog at vi aldri dette må røpe.
Så disse fem er noen av dem
som hjelper til å dra lasset
med å fylle idrettslagets kasse.
Unni*

Ekstrapremier tilfalt "Kr." (står det for Kristian Tharaldsen?) og Kirsti Arntzen for følgende vers som ble levert i det bladet gikk i trykken:

*Ein kan leve vel med lite,
men ille med mykje.
Ja, sælast er han som alltid er nøgd.
Dette er sannheten verd å vite
for alle på jakt etter lykkens høgd.
"Kr."*

PÅ TUR MED DANSKEFERJA

Husk fribillett, ryggsekk og penger –
spisse albuer, vernesko og mengder –
av tålmodighet og deodorant
Sjøsytetabletter – men er det sant?
Skal vi til Danmark – og ikke lenger?
Kirsti Arntzen
Tomta

Oldtidens menn sa om kvinner at de som hadde hjul ble deres hjerter sluttet i bryst.

Redaksjonen – som består av Kvinnen er mennes beste venn.

Våre kvinner er en gruppe av mange forskjellige og mangfoldige bedømt ut fra sine egenskaper.

Vi har:

– de med utpreget høy intelligens

– de som er *harde* og *fasthet*

– de som er *gjennomskjennende* og *elfenbenshvite* som

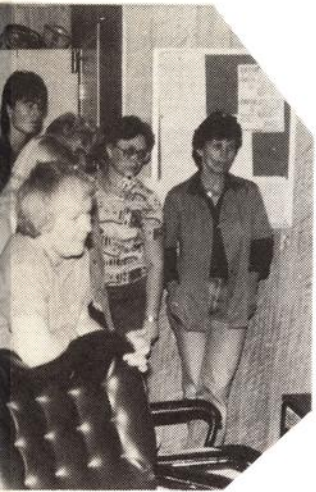
– de som er *bestrøket* med *gull* og *diament* stoffer.

Anvendelsesmuligheter finnes for *roman*, andre for *roman* og andre gir *bank*.

Alle er egnet for *høy* og *lig* staselig er muligheter.

Alle disse *kostbare* kvaliteter for anvendelse, gjør at de er løst til de tingel-tangel og varme har betatt

om kvinnen: på hvirvlende
skjapt — svik nedlagt i deres

pre består av menn — sier:
este von!

nestående, men allikevel
fra kvalitet.:

bulk med svulmende bryst
klangfulle med god hold-

uelige, og de som er opake
i kartong

med de herligste farger og

ene er legio, noen eger seg
tasjon. Noen gir faste bond,

trykk og dyptrykk, og sær-
e for manifold.

valiteter og rike muligheter
vi overgir oss betingelses-
små som ved klokskap og

www
Lingval
Strid

ÅRSMØTET

Årsmøtet ble avviklet den 15. november. De 15 fremmøtte var ikke skåret for tungebåndet. Det ble en givende diskusjon vedrørende spørsmål som opptar medlemmene.

Styrets beretning og beretningene fra oppmennene for fotballag 1. og 2. og damehåndballaget er gjengitt nedenfor. Sesongmelding for herrehåndballagene ble gitt i Hunsfosposten nr. 2 i år.

Beretning og regnskap ble godkjent. Kassereren Ragnhild Aurebekk fikk applaus for fremragende arbeide.

Formannen takket valgkomiteen for vel utført jobb. Han kunne imidlertid ikke skryte av dens oppfinnsomhet når det gjaldt formannsstillingen. Han var ikke enig med en i forsamlingen som mente at han kunne stå som formann til han måtte bæres ut av området. Det er viktig med fornyelse. Men når USA kunne ledes av en 73 åring, så måtte vel vårt lag kunne klare seg med en 4 år yngre ett år til.

Ellers var formannen glad for at to ivrige trimmere var valgt inn i styret. Også i neste periode vil styrets viktigste oppgave bli å få folk til å mosjonere mere.

Rolf Andersen som hadde vært nestformann i 5 år, ble overrakt gave og ble takket for den gode støtte han hadde vært såvel for styret som i „felten”. Han er jo aktivt med i ballidrett. Nå ville han ut av styret på grunn av at han har meget annet å konsentrere seg om.

Sekretæren Ida Nordhagen som har skiftet navn til Håverstad og flyttet til Stavanger, ble takket for sin innsats for laget ved en liten høytidelighet på teknisk konferanserom. Hun giftet seg med en Venndøl som attpå til er

speider. Vi håper at hun og hennes mann ikke blir for lenge i utlendighet.

Edgar Sakariassen representerte vårt lag på KBIR'årsmøte.

STYRETS BERETNING —83/84

Styret har bestått av:

*Tryggve Kittelsen, formann
Rolf Andersen, nestformann
Ida Nordhagen, sekretær
Ragnhild Aurebekk, kasserer
Åsta Ingebretsen, styremedlem.*

Også i år har styrets arbeid vært konsentrert om å få folk til å bevege seg.

Terreng- og skigruppa har sammen med trimgruppa arrangert en rekke skirenn med skyting, hvor alle ansatte med familier kunne delta. I høst har det vært skyting med trim ved Honne-myra. Det har vært god deltakelse og vi vil fortsatt satse på denne form for trim. Vi har anskaffet 8 nye geværer og har nå et godt tilbud til alle, også de som ikke har skutt før.

Vennesladilten fikk ikke så stor tilslutning som ventet. Det bør gjøres nytt fremstøt til neste år.

Trimrommet i avd. 9 er tatt i bruk. Tiltaket har vært vellykket. Det er

imponerende at „jentene på salen” — nesten alle — benytter rommet en gang i uken. I starten hadde de instruksjon.

Som en prøveordning har vi for alle gruppene innført premiering for deltakelse utover et visst antall ganger i løpet av et år eller i løpet av en sesong. Premien er et krystallglass med etsning av Hunsfos varemerke og av idrettsgren. Styret foreslår at denne premiering også vil bli gitt til neste år. Vi vil da se om tiltaket har stimulert til deltakelse.

Ordningen med 1,5 time trenings-tid pr. uke i Venneslahallen er tatt fra oss. Våre protester er ikke tatt til følge. Ungdoms- og idrettsutvalget i Vennesla har enstemmig funnet å måtte opprettholde sitt vedtak om å prioritere tiltakene for barn, fremfor voksne mosjonister. — Dette er et slående eksempel på hvor stort det udekede behov er for idrettshall i Vennesla. Som erstatning har vi fått 2 timer/uke ved Hunsfos Skole. Gymnastikksalen der er for liten for håndball- og fotballtrening.

På „Vårhyggefesten” fikk vi overrakt kr. 12.000,— av direktør Flaatin. Det er meget verdifullt at bedriften på alle måter viser forståelse for vårt arbeid.

Økonomien er god takket være driftsoverskuddet i kantinen og støtten fra bedriften. Regnskapet er oppgjort med overskudd på vel kr. 8.000,—. Derfor har vi kunnet gi tilsagn om å støtte deltakelse for et fotballag og et håndballag ved Euro-festival på Fyn i Danmark i pinsen til neste år med kr. 750,— pr. deltaker. Spillerne selv må bestride kr. 900,—.

Aktiviteten innen ballidretten har vært like stor som tidligere. Det henvises til oppmennenes rapporter. Moro at våre håndballdamer også i år har vært nærmest uslålige — og er nok en gang blitt sørlandsmestere.

For styret
T. Kittelsen
formann

Ida takkes og ønskes tillykke

Damehåndball

Damehåndballen har gått fint i år. Vi vant serien, sørlandsmesterskapet og KMV-cupen. I Arendalslekene tapte vi på målforskjellen for Sentralsykehuset, så de gikk til finalen og vant. I serien 84/85 har vi vunnet alle kampene hittil.

Disse har vært med i år:

Randi Fossheim,
Else Skeie
Ellen Johansen
Randi Voreland
May Britt Dahl
Gudrun Lian
Ingebjørg Johansen
Evlyn Olsen
Ida Nordhagen (sluttet)
Alma Irene Ingebretsen.

FOTBALL:

1.lag:

Før seriekampene startet deltok vi i en cupturnering. Vi røk ut i kvartfinalen etter at vi innledningsvis hadde vunnet vår gruppe, som besto av fire lag.

Det var mange bra tendenser i laget til å være så tidlig i sesongen, men vi kom riktig skjævt ut i de første seriekampene. Vi tapte tre av de første fire kampene klart. I tillegg røk vi ut i cupens 1. runde.

Imidlertid så snudde trenden seg, og vi plukket en del poeng utover sesongen. Flere hadde det nok blitt hvis vi hadde tatt bedre vare på målsjansene våre.

Selv om vinteren nå gjør sitt inntog, kommer vi til å kjøre hardt på innendørsturneringer utover vinter og vår. Samtidig kommer vi også til å fortsette fotballtreningen i vinter for å få best mulig grunnlag når serien starter i mai 85. Det har vist seg år etter år at vi nærmest har stått med "lua i handa" i åpningskampene på grunn av for lite grunntrening. Alle er velkommen til trening, og nærmere beskjed angående treningstider vil bli gitt via oppslags-tavler.

Paul T. Joreid.

2. lag

Sesongen 84 har vært bra for Hunsfos 2. lag. Det har glidd greit, og det har ikke vært noen problemer med å stille fullt lag i kampene. I serien havnet vi på en 8. plass med 15 poeng. Forsvaret 2 vant med 20 poeng, så vi var ikke så langt etter.

PREMIERTE SOM HAR DELTATT PÅ MINST 15 KAMPER ELLER TRENINGER

FOTBALL:

1. lag:

Tor Harald Olsen
Glenn Janner
Kjell Arne Nilsen
Torbjørn Bjorå
Arild Larsen
Alf Olsen
Paul Torkel Joreid
Kai Ove Steinsland
Egil Moy
Gustav Moy
Finn Omdal
Øivind Omdal

2. lag:

G. Omdal
E. Larsen
M. Askedal
K.T. Andersen
O.H. Nicolaisen
L. Juvastøl
R. Andersen
Blindbekk
H.H. Hansen
W. Kyllingstad

Tabell 1. div.

Politiet 1	12	10	2	0	43-10	22
KMV 1	12	8	3	1	30-7	19
Eg sykehus	12	7	3	2	21-12	17
Bankene	12	6	3	3	26-11	15
Bilbr. 1	12	5	3	4	30-23	15
Posten 1	12	5	2	5	20-16	12
Forsvaret 1	12	5	0	7	28-20	10
Fiskaa 1	12	5	0	7	18-20	10
Lærene 1	12	3	3	6	11-23	9
Hunsfos 1	12	4	1	7	15-30	9
Handelsr. 1	12	4	1	7	18-39	9
Bryggeriet	12	3	1	8	26-34	7
Brannvakta	12	2	0	10	15-54	4

Tabell 5. div.

Forsvaret 2	14	9	2	3	43-18	20
Jernstøperiet	14	9	2	3	34-20	20
Venn.ambu.tj	14	9	1	4	41-24	19
Skruetekn.	14	7	4	3	53-21	18
Otterdalen	14	9	0	5	30-21	18
Lindboe	14	8	1	5	57-33	17
Furuholmen	14	6	3	5	34-21	15
Hunsfos 2	14	7	1	6	28-32	15
Fargehuset	14	6	1	7	27-32	13
Fiskaa 2	14	5	2	7	37-43	12
KST	14	5	1	8	33-38	11
Høie	14	4	2	8	22-35	10
ADH	14	4	1	9	19-33	9
Kruse Smith	14	4	0	10	17-47	8
OIS	14	1	1	12	13-60	3

Tabell 1. div. old boys

Lærerne 1	11	8	2	1	35-6	18
Fiskaa	11	8	2	1	29-9	18
Bankene	11	8	1	2	34-10	17
Brannvakta	11	6	2	3	30-23	14
Venn.lærere	11	6	2	3	22-17	14
Gimlelærerne	11	5	0	6	18-17	10
KMV 2	11	3	3	5	14-20	9
Agderbanken	11	4	1	6	14-20	9
Falconbr.	11	4	0	7	10-25	8
Politiet	11	3	1	7	17-27	7
Lærerne 4	11	3	0	8	10-24	6
Hunsfos	11	0	2	9	11-41	2

Valg ved Hunsfos B.I.L.'s årsmøte 15.11. 1984.

STYRET:

Formann : Tryggve Kittelsen (gj.v.)
Nestform. : Sigurd Hagen (ny)
Sekretær : Alf Hodnemyr (ny)
Kasserer : Ragnhild Aurebekk (gj.v.)
Styremedl. : Åsta Ingebretsen (gj.v.)

TERRENG OG SKIGRUPPA:

Formann John Leland (gj.v.)
velges av Alf Renstrøm (gj.v.)
gruppa Thorbjørn H. Olsen (gj.v.)
Helge Nordhagen (gj.v.)

HÅNDBALL, DAMER:

Oppmann : Alma Irene Ingebretsen

HÅNDBALL HERRER:

1. Lag:
Oppmann : Kjell A. Nilsen

2. Lag:
Oppmann : Arild Larsen

FOTBALL, HERRER:

1. Lag:
Oppmann : Egil Moy (gj.v.)

2. Lag:
Oppmann : Harald Husland Hansen

Old Boys:
Oppmann : Audun Ormshammer (gj.v.)

TRIMGRUPPA:

: Harry Arntzen (gj.v.)
Vidar Nordhagen (gj.v.)
Alf Hodnemyr (gj.v.)

REPRESENTANT KRETSTINGET:

: Trygve Kittelsen
Rolf Andersen, varamann

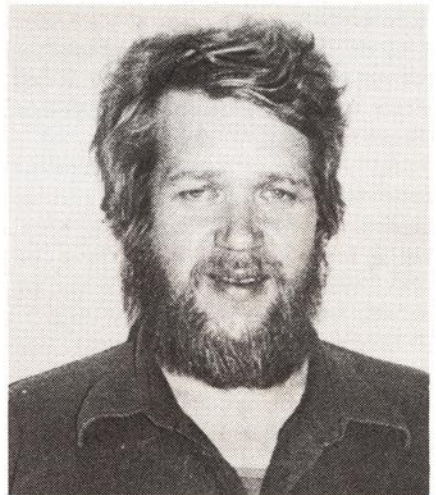
REPRESENTANT TIL KBIR RÅD:

: Edgar Sakariassen
Sigmund Løyte

VALG KOMITE:

Formann : Tor Dalsøren
Trygve Rosseland
Øystein Lie

REVISOR : Tor Dalsøren.

Avtroppende nestformann
Rolf Andersen

HATTEN AV FOR HELGA

Vi har lenge beundret Helga Hodnemyr (17) for hennes gode humør og for hennes iver hva enten det gjelder postjakt om sommeren eller langrenn om vinteren. For Helga er trimmingen ikke bare til glede, det er også et middel til å holde sukkersyken i sjakk. Vi har bedt henne om å beskrive for oss hva idretten betyr for henne. Vi har også bedt doktor Skuland om å kommentere Helgas innlegg.

Vedrørende Helgas sportslige prestasjoner, vil vi henføre: Rundt Moseidmoen utallige ganger. Hun er en glad O-løper der deltakelse er viktigst, men ble allikevel Sørlandsmester i sin klasse i Heptekjerr – 82. På ski ble hun områdemester i Heddal – 81, og flere ganger er hun blitt kretsleder.

Helga er også aktiv på andre måter. Hun er nestformann i skolelaget og viker ikke tilbake for å påta seg oppdrag som de fleste sier nei til.

Så har hun også hatt god støtte på alle måter av sine foreldre og av sine kamerater.

Vi tar hatten av for Helga, men også for hennes foreldre Alf og Astrid. De har fulgt med henne på stevner, og har støttet henne daglig så det blir lettere å holde „livsrytmen”.

Vi vet at Helga er takknemlig over foreldrenes omsorg og forståelse, og over det gode kameratskapet som hersker i familien.

Spesielt viktig for Helga er kameratenes holdning. Hun blir behandlet som en vanlig jente, og hun har følelsen av å være som de andre.

Klokka er rundt 18, og det er ”kål-mørkt” utenfor vinduet. Jeg stresser med noen lekser – som vanlig. Går 2. året på gymnaset. Hører pappa snakke om refleks. Jeg blir nysgjerrig og går ut. Der står broren min og min far i treningsdrakt på veg ut. ”Får jeg lov til å være med?”, spør jeg. Selvfølgelig får jeg det. De har ikke spurt meg om å bli med i dag, – kanskje fordi de har fått så mange nei i det siste – ”Har ikke tid”, er svarene mine. Jeg slenger av meg klærne og får på meg den gamle refleksvesten, den som så mange kjørende og syklende skiftarbeidere på veg til eller fra Hunsfos og andre, så meg løpe i hver morgen for et par år siden. Jeg tar den på meg, og merker jeg er blitt mye større. Det er ikke vesten som er blitt mindre!

Denne kvelden ble noe spesielt for meg: Klarte å bevise både for meg selv og de andre at lille meg virkelig duger til noe. Følte det gikk lekende lett nedover bakke. Ikke det at jeg klarer å nå de sportslige mål jeg søkte etter for et par år siden, men det at jeg klarer å presse meg slik at JEG blir fornøyd meg MEG selv!

Da jeg var 11 fikk jeg sukkersyke (diabetes som det heter blant de lærde). Det ble en stor forandring, særlig fordi jeg aldri hadde hørt om sukkersyke før. Men det gikk bra, og det står fremdeles godt til med meg!

Livsrytmen er spesielt viktig: Jeg bør spise tilmålte rasjoner til bestemte tider. Det er blant annet brød og melk, som en kan bytte ut med en is eller et par sjokoladeruter av vanlig type en gang i blant. Jeg må sette de to sprøytene med bestemte insulindoser til rett tid, bør ha mosjon for blant

Helga Hodnemyr

annet å holde kroppen på en best mulig måte og jeg bør ikke rangle til 6 neste morgen for ikke å ødelegge neste dag.

For meg er åpenhet om ”sykdommen” viktig. Jeg setter sprøyte mens venner ser på, for å fortelle at dette er ufarlig, og at det er helt naturlig for meg å gjøre det. Jeg prøver å fortelle hva ”sykdommen” innebærer og at den ikke er smittsom, som noen av mine klassekamerater spurte læreren om, da nyheten om at Helga har fått sukkersyke var sluppet ut.

Det jeg selv har mest problemer med når det gjelder sukkersyken min, er at jeg føler at andre ser annerledes på meg, nesten som om jeg er syk. Men det må jeg bare si: Det er jeg ikke. „Sykdommen” min er en tilstand, og ingen må synes synd på eller ta særlig hensyn til meg. Jeg vil aller helst være et vanlig menneske.

Når jeg nevner dette for mine beste venner, sier de at de nesten aldri tenker på det. Det hender jo også de byr meg sjokolade og slikt, og det blir et bevis på at de glemmer den delen av meg. Det setter jeg STOR pris på!

Mange har spurt meg om hvorfor de ikke lenger ser meg ”rundt Moseidmoen” om morgenen i 1/2 6 tida. Det er flere grunner til det. Det var for det første et stressende liv jeg levde. Jeg følte det etter hver som et rituale i mitt liv å stå opp kl. 05.00 hver morgen, selv om det var jeg som ville det.

Men nå har jeg funnet ut at mosjon er noe positivt, noe som gjør meg glad og full av overskudd som for eksempel i påska: Alle har vel opplevd å kjøre på ski utfor en bratt bakke med sola stikkende i ansiktet, og så det beste – nemlig å ”snåvle” i ei snøfonn, finne ut at man ligger med hodet begravd av snøen og med baken opp i været. Det føles som å ligge i en kjempehaug av kald dun. Etterpå ligger en bare der leende med hunden som slikker seg i ansiktet. Da kan en nyte livet og virkelig se at det er ”skjønt å leva”, men også i hverdagen kan en utnytte tida meningsfylt med mosjon. For meg er det vidunderlig å gå ut i naturen. Som mange andre er jeg spesielt glad i

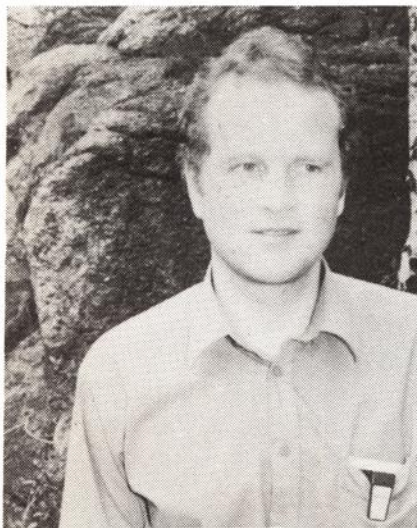
våren. Se på at snøslapset og kulda forsvinner og sola varmer meg både utenpå og inni.

Det er fint å føle mer enn noen gang at Gud er til ved at han lar bjørka spire og gresset bli grønt.

Nå er det vinter, og det ligger mange muligheter foran oss ute i skiløypene, både til å få bedre mosjon og dermed forbedre helsa, og til å beundre alt som skjer med naturen – alene eller sammen med en god venn (venner).

Jeg ønsker alle God Jul og et sportslig Godt Nytt År.

Hilsen Helga Hodnemyr.

Harald Skuland

Jeg ble spurt om jeg ville knytte noen kommentarer til Helga Hodnemyr's innlegg om seg selv som idrettskvinne og sukkersyk. Det har jeg ingen problemer med å gjøre. Selv om min forgjenger Hompland, som selv er diabetiker, nok var bedre egnet. Jeg interesserte meg imidlertid spesielt for diabetes under studietiden og var i fjor høst en tur til København på besøk på Hvidovre Hospital, nordens ledende sukkersykehospital. Jeg besøkte også NOVO-industrier i København, som er verdens nest største insulinprodusent.

Jeg ser Helga fly på ski innover vidda oppe i Berdalen i Setesdalen hver vinter. Fly er for meg det mest betegnende, for det går i en fart, som jeg desverre ikke kan følge. Alf og Astrid er heller ikke noen sveklinger på ski. Som regel møter jeg alle 3 ca. 11.30 på vei ned fra fjellet. Da er formiddagsøkta på 12 – 15 km unnagjort. Jeg har derimot såvidt gnidd søvnen ut av øynene, og sliter oppover med en av mine håpefulle på slep i pulk. Å møte kjentfolk i fjellet betyr alltid en etterlengtet pause og en hyggelig prat. Det

er noe jeg aldri har noe imot. Men "passiaren" på vidda blir aldri til en lang kaffepause. Helga står og tripper utålmodig og vil komme avsted. Og etter et lite kvarter suser de videre ned til hytta i Berdalen. Dette er som dere sikkert alle vet ikke Alf's natur. Han har alltid god tid til en lang prat, og Astrid er heller ikke av de fåmælte. Imidlertid avspeiler denne situasjonen Helgas nøyaktige livsførsel. Hun er kanskje litt sent ute for sitt lunsjmåltid, og haster av sted. Silkeføret har kanskje gjort at hun har gått en ekstra sløyfe. En slik ekstrainsats hos en diabetiker gjør at blodsukkeret kan synke slik at det er risiko for at hun går i insulinjokk. Derfor pleier familien Hodnemyr å ha litt hastverk ned fra fjellet. Måltidene må taes presist.

En diabetiker bør, slik som Helga, være preget av en noe tvangspreget nøyaktighet. Det går på gram, streker og minutter hele døgner. En slik nøyaktighet gir bedre blodsukkerregulering og gir mulighet for å unngå diabetikerens senkomplikasjoner, slik som øyesykdommer, nyresykdommer osv.

SUKKERSYKE

Sykkersyke eller diabetes mellitus som det heter på latin, er den vanligste hormonelle sykdom som fins. Hormoner er stoffer som ulike kjertler i kroppen skiller ut. Disse stoffene medvirker til at alle prosessene i kroppen foregår normalt. Insulinet er et hormon som utskilles i bukspyttkjertelen til blodet. Insulinets oppgave er blant annet å sørge for at sukkeret eller glucose (som sukkeret nedbrytes til) fraktes inn i alle kroppens celler. Glucose blir i cellene omformet til energi som kroppen trenger.

Er insulin til stede i for små mengder vil ikke alt sukker bli transportert inn i cellene, og vi vil få et forhøyet blodsukker. Dette er sukkersyke. Vi deler sukkersyke inn i 2 typer. De som krever insulin, og de som ikke krevet insulin. Den sistnevnte kalles ofte aldersbetinget sukkersyke, da den opptrer ved høyere aldersklasser. Disse har en viss egenproduksjon av insulin, men for liten.

Årsaken til sukkersyke er ennå ikke kjent. Helt sikkert spiller en viss arvelighet inn. Nyere forskning mener det er en form for autoimmun sykdom. Det vil si at kroppen selv produserer stoffer som angriper visse organer og således ødelegger funksjonene til disse organene.

Behandlingen av sukkersyke går ut på å få blodsukkeret så normalt som mulig. Dette oppnåes ved flere angrepspunkter.

1. Informasjon:

Pasienten må informeres om sykdommens art, virkemåte og insulinets funksjon. Det å være dus med sin egen sykdom, ha innsikt, betyr alt for en diabetiker.

2. Tilførsel av insulin eller tabletter:

Insulin tilført i sprøyteform, eller tabletter for å stimulere til økt insulinproduksjon. Insulinet som gies til diabetikere er utvunnet av bukspyttkjertler på gris eller okse, slik at slakteriene tar vare på disse organene ved slakting.

3. Diettregulering:

Det viktige er å regulere sukker-tilførselen (eller kullhydrater som det mer presis heter) slik at blodsukkeret holder seg i normalområdet. Tilførselen bør derfor skje i tilmålte porsjoner. De viktigste næringsmidler som inneholder kullhydrater er alle sukkerholdige produkter, kornprodukter, melkeprodukter og poteter.

4. Mosjon:

Økt fysisk aktivitet fører til økt kaloriforbruk og økt insulinfølsomhet. Det vil si at en insulintrengende diabetiker som regelmessig mosjonerer, vil vanligvis ha et mindre insulinbehov enn en som ikke mosjonerer. For å unngå for store svingninger i blodsukkeret bør mosjonen være så regelmessig som mulig.

Ekstra aktiviteter må kompenseres med ekstra tilførsel av kullhydrater. Ved langvarig fysisk belastning (f.eks. en fjellvandringstur) kan eksempelvis en diabetiker redusere noe på insulin-tilførselen. Men gjør han det er det veldig viktig at han kjenner sykdommen sin og kan selv ta ansvaret for en slik dose-reduksjon.

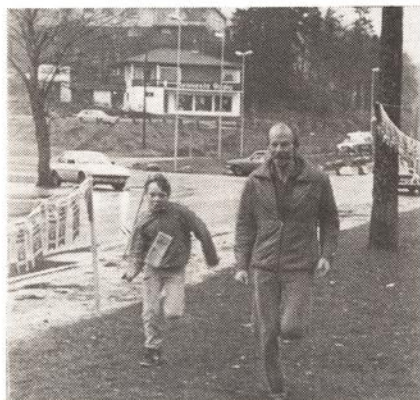
For Helga sin del er mosjon en viktig brikke i sukkersykebehandlingen. Regelmessig mosjon er med på å holde blodsukkeret nede, og insulinbehovet blir mindre.

På lang sikt vet vi at sukkersyke kan skade vitale organer slik som nyrer, øyne og hjerte. På faglig hold mener man at en optimal blodsukker-regu-

Vennesladilten. Start kort løype:

Bjørn har overskudd etter 21 km

lering vil minske skadene på disse organene. Det er derfor viktig å regulere blodsukkeret så godt som overhodet mulig.

De siste årene har man konstruert små infusjonspumper som kontinuerlig tilfører kroppen noe insulin alt etter behov. Disse kan bli så automatisert at de automatisk avleser blodsukkeret og vurderer hvor mye insulin som skal tilføres. Dette er en svært dyr affære, og dessuten har det vært en del problemer med betennelse i forbindelse med bruk av disse insulinpumpene. På spesialisthold mener man at bruken av slike pumper vil få begrenset verdi.

Mer interesse er det for transplantasjon av bukspyttkjertler til en diabetiker. Det er nå funnet medisiner som hindrer at kroppen avviser et transplisert organ. Det er på denne bakgrunn man har kunnet "sette inn" nye hjerter hos folk. Det har i forbindelse med nyretransplantasjon vært forsøkt å transplantere inn bukspyttkjertler hos diabetikere, og dette har visstnok fungert bra i et par tilfeller her i Norge. Kanskje er det fremtiden for diabetikere?

God jul, og for all del glem ikke å trimme.

Bedriftslegen

Alf, Bjørn og Sigurd mottar anerkjennelse for glimrende innsats i forbindelse med skyting med trim.

ILMELDING

I det bladet går i trykken meldes at resultatet av avdelingsmesterskapet i skyting med trim ble:

Nr. 1 Adka-avd.: Thorbjørn Olsen, Lars Juvastøl, Odd Terje Øydna.

Nr. 2 Avd. 9: Dag Kartveit, Reidar Larsen, Jarl Nordhagen.

Nr. 3 Teknisk avd.: Magnar Åvitsland, Sigurd Hagen, Bjørn Johansen.

Nr. 4 Utvalgte: Arnold Beurling, Tryggve Kittelsen, Haldis Larsen.

Avdelingsmestere: De førstnevnte i lagene, pluss

Avd. PM5: Rolf Andersen.

Kontoret: Wenche Jensen.

Elektroavd.: Karl Johnny Lundevold.

Forts. side 23

KEEP SMILING MED WENCHE

Tekst og foto: Reidar Liane

Som kjent satte Hunsfosfolk „preg på” Wenche Myhre Showet hele 3 aftener. Det var 50 „utvalgte” med ledsagere som ble belønnet av bedriften for god jobb med en aften i teateret. Vår fotograf spurte noen av de „utvalgte” om hva de syntes om showet og om denne form for premiering.

TORLEIV LAUNDAL

– Meget godt show. Har vært Wenche Myhre fans siden hun innviet sykehuset i Gaza. Det kan være vanskelig å finne på tiltak (premiering) hvor alle blir fornøyd, derfor syntes jeg at denne premieren var ok.

OVE KJÆRBO PAULSEN

– Jeg var dessverre forhindret fra å gå på grunn av en arbeidsulykke, men min kone og vårt barnebarn så forestillingen.

– „En fantastisk forestilling”, sier fru Mabel Paulsen. Vårt barnebarn har snakket om dette i mange dager, så for vår del var vi kjempefornøyd. En slik premiering kan godt gjentas, slik at de som ikke vant denne gangen må få en sjanse senere.

KÅRE ERKLEV

– Showet var ok, og både jeg og kona var fornøyd.

En slik form for premiering er for såvidt greit, men da bør også andre få en sjanse senere slik at det etter en tid er kommet tilbud til alle ansatte.

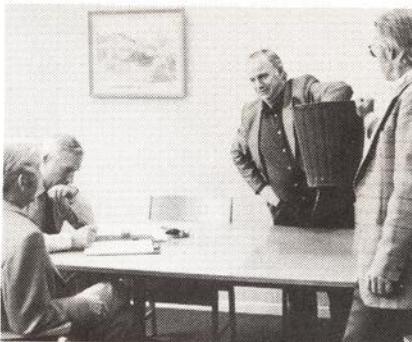
HARALD OLSEN

– En fin forestilling som falt i smak. Jeg er ikke enig i denne form for premiering all den tid det bare er en liten del av de ansatte som blir premiert. En fin julepakke til ALLE ansatte er etter min mening bedre.

GUNNAR RØDLIE

– En virkelig flott forestilling. Wenche Myre var super.

Denne form for premiering syntes jeg var ok og kan godt gjentas.

Hvem kommer med?

Vår fotograf og Ole Skådane med koner. Bak: B. E. Guthormsen.

FINN HAGEN

– Nei, jeg var imot denne form for premiering og reiste ikke på teateret.

Burde fortsatt med bløtkake, – og litt eksta i julepakka.

TELLEF LANGEVOLD

– Flott forestilling.

Premieringen er urettferdig, burde heller gitt en julegave til ALLE ansatte.

TURID HANSEN

– Fin forestilling, både jeg og mannen var fornøyd. Det var en fin løsning ved å gi en premiering i form av en teaterforestilling. Kan godt gjøres igjen. Vi som vant denne gangen må da stå over neste gang.

MÅLFRID SKAIÅ

Forestillingen var fin. Jeg mener en slik form for premiering er litt urettferdig, men det vil vel alltid være noen som ikke er fornøyd uansett hvilken form som benyttes.

LIV TONE LARSEN

– Kjempebra!

Dersom denne form for premiering blir gjentatt og derved gir de som ikke vant denne gangen en ny sjanse, da synes jeg tiltaket er fint og bør gjentas.

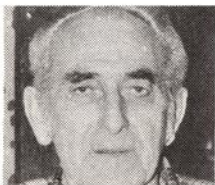

Hvordan og hvor i julen

Tekst og foto: Reidar Liane

Hunfosposten har vært på en rundtur i fabrikken og stilt noen „julespørsmål” til en del ansatte. Våre spørsmål var:

1. Har du en favoritt julemiddag?
2. Hvordan skal julen feires?
3. Dersom du og din familie skulle feire julen i utlandet, hvor kunne du da tenke deg å reise?

Henry Larsen

HENRY LARSEN

1. Ribbe.
2. Hjemme sammen med familien.
3. Kommer aldri på tale.

Per Sigmund Løyte

PER SIGMUND LØYTE

1. Ribbe med juleøl til.
2. Hjemme med familien.
3. Ikke til utlandet, men når ungene blir store kunne både jeg og kona tenke oss julefeiring på et høyfjellshotell.

Else Lie

ELSE LIE

1. Kalkun.
2. Hjemme med familien.
3. Kunne ikke tenke meg å feire julen utenfor hjemmet.

Willy K. Gundersen

WILLY KENNETH GUNDERSEN

1. Ribbe.
2. Stille og rolig sammen med familien.
3. Hvor som helst bare det er muligheter for å få en hvit jul (Men det bør være bart igjen 3. juledag).

Magnar Aavitsland

MAGNAR AAVITSLAND

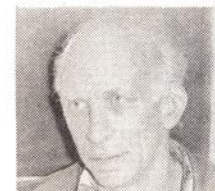
1. Kalkun.
2. Hjemme med familien.
3. Ikke i utlandet, jula må feires her hjemme sammen med familien.

Torgeir Honnemyr

TORGEIR HONNEMYR

1. Svinestek.
2. Sammen med familien.
3. Kunne godt tenke meg et varmere land.

Olav Skådane

OLAV SKÅDANE

1. Svinestek.
2. Hjemme med familien.
3. Nei, jula må vi feire her hjemme – og da helst med snø.

SISSEL URDAL

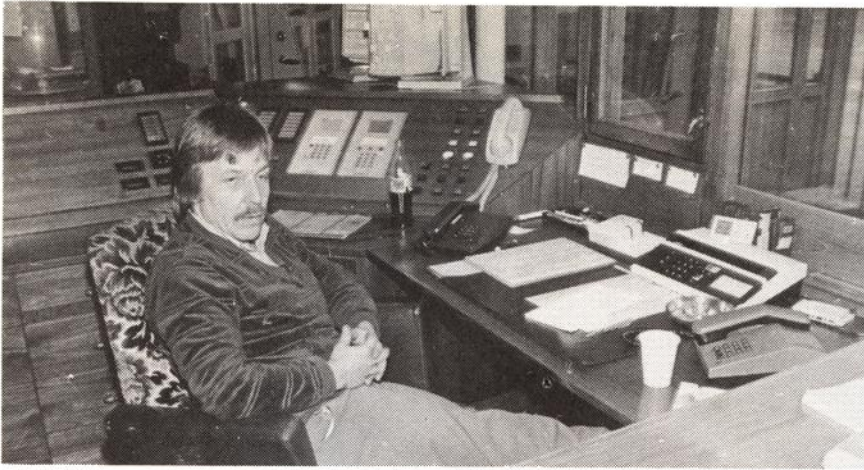
1. Kalkun og med himmellapskaus til dessert.
2. Sammen med mine svigerforeldre.
3. Jula må feires her hjemme, og da helst med snø.

RITA JACOBSEN

1. Torsk.
2. Sammen med familien.
3. Må feires her hjemme og helst med snø.

MAGNE ØYSTEIN LIAN

1. Ribbe.
2. Planene for jula er enda ikke klarlagt, men på julaften blir det en liten stund sammen med den nærmeste familie før jeg må på arbeid (nattskift).
3. Nei – jula må feires her hjemme.

Magne Øystein Lian

Magne Øystein er sistemann på vår lille rundtur – og vi har en liten prat om hvordan „Vakta” er som arbeids-

plass all den tid det må jobbes i alle høytider. Vi blir mildt sagt forbauset over det han har å fortelle.

I de siste 5–6 julaftener har han måttet jobbe (i år var han „heldig” som bare fikk formiddag – og nattskift, ettermiddagsskiftet var Sverre (u)heldig med i år).

Da det er samme skiftet som bare får julaften ødelagt må det være noe galt med skiftplanen (?). Selv om både personalkontoret og fagforeningen er kontaktet er det hittil ingen som har funnet noen løsning!!!

TV'en får Vaktpersonalet lov til å benytte i høytider, og en liten pose juleknask blir levert inn. Det er kanskje meningen at Magne Øystein i mange år fremover skal „kose” seg med TV'en og litt juleknask på julaften mens vi andre storkoser oss sammen med familien?

Forts. fra side 20

ANBEFALING

Vi anbefaler vårt nye trimtilbud: Skyting med trim. Når snøen kommer går vi over til skiskyting og ny omgang med premiering for deltakelse et visst antall ganger. Dessuten blir det premiering til mesterne når det arrangeres mesterskap. I høst har det allerede vært Hunsfosmesterskap og avdelingsmesterskap. I vinter blir det lignende arrangementer for skiskyting.

Vår trimgruppe og skigruppe har startet denne form for trim for alle som ønsker å bedre formen. Det er ingen forutsetning å være trent eller å ha skutt før. Instruksjon fåes på stedet. Det er anskaffet 8 nye geværer med magasin som er lette å bruke. Prøv det du også – du får et fint krystallglass for innsatsen, og for å ha hatt det veldig moro. Husk at vi ikke har værforbehold. Det er ikke vanskelig å holde varmen i ruskevær eller i mange kuldegrader.

HBIL

ORIENTERING

Vi minner om at turorienteringen (skautrimmen) i år var lagt til trenings- og løpene og at det var *selvregistrering*. Man skal selv skrive opp hvor mange poster som er besøkt og levere det uoppfordret til T. Kittelsen. Det samme gjelder Hunsfosfolk som har deltatt i 10 treningsløp eller flere. De får premie.

På treff

Resultater Hunsfosmesterskapet i skyting med trim. Mesterne er premiert med krystallglass.

	Anv. Tid	Bom	Slutt Tid
H. Nordhagen	(58) 19.19	8	27.19
T. Kittelsen	(69) 26.16	5	31.16
Helga Hodnemyr	(17) 20.55	8	28.55
Helge Honnemyr	(26) 17.48	5	22.48
M. Aavitsland	(44) 16.10	2	18.10
Wenche Jensen	(22) 17.36	6	23.36
Jarl Nordhagen	(27) 18.25	3	21.25
K.J. Lundevold	(26) 14.49	4	18.49
Egil Olsen	(27) 17.39	5	22.39
Thorbjørn Olsen	(48) 15.36	2	17.36
S. Hagen	(63) 19.12	2	21.12
Thorbjørn Nordhagen	16.09	5	21.09
O.T. Øydna	(23) 15.28	4	19.28
L. Juvastøl	(22) 15.46	3	18.46
Dag Kartvedt	(29) 15.21	1	16.21

Vi bringer blomster til vårt hus,
vi bringer vin til våre krus,
vi bringer brød tillike.
Og har vi en å dele med,
har sinnets ro og sjelens fred,
da er vi meget rike.

th.t.

HJELPEKASSEN

I Hunsfospostens utgave av juni måned –84 ble det fra Hjelppekassens styre orientert om de ytelser Hjelppekassen har.

Det er imidlertid blitt en praktisk endring vedr. refusjon av egenandel for medisiner på "blå resept". Nå gjelder følgende:

Av den egenandel som betales for medisiner på "blå resept" yter Hjelppekassen 50 % refusjon. Vi har avtale med apoteket at beløpet heretter skal føres på kvitteringskort som er gjort gjeldende fra 1. april d.å.

Kvitteringskortet kan da ved årsskiftet leveres i Hjelppekassen for refusjon.

Styret.

Mitt land! Umenskelige krav!
Det er hver stein av Norges jord,
det er hvert liv på fjeld og fjord:
Oss skal du holde av!

Nordahl Grieg

POLENTUR

En hilsen fra Liv og Arne Johan Andersen

Redaksjonen har anmodet om å få et mer utførlig referat enn det som har stått i Venneslaposten fra en tur til Polen som min kone og jeg hadde i juni i år.

Det må selvsagt bli noen sprette glimt. Man lærer ikke dette landet å kjenne i løpet av 5–6 dager.

Først litt bakgrunnsstoff:

Det har seg slik at vi fulgte opp en anmodning fra Solveig Strandberg på Lie i Øvrebø senhøstes 1982 om å være med å gi en pakke til jul til en familie i Polen.

Vi gjorde ferdig en kartong med toalett-artikler, litt julekask og andre ting som vi visste var mangelvare der nede og kjørte opp med til Strandbergs, hvor en bror av henne fra Ørje i Østfold skulle komme med lastebil og hente alt det som var samlet inn der oppe. Før vi gjorde pakken klar, la vi et julekort inne i pakken og skrev en hilsen på tysk, samt oppga avsender.

Vi tenkte ikke noe mer på dette, før vi i slutten av mars i fjor fikk et takkebrev på tysk fra en familie i Tczew (3 mil syd for Gdansk) og vi forstod godt av brevet at de ønsket noe mer fast kontakt – og etter den tid, har det gått en del brev og pakker nedover.

Like før påske i år, kom det et brev hvor det var vedlagt en innbydelse. De ville gjerne ha oss ned i sommer. Det syntes vi egentlig – fra først av, vanskelig kunne la seg gjennomføre, men tanken "modnet" seg mer og mer og vi fikk ordnet med pass og visum og følte at forholdene la seg til rette etterhvert. Vi bestilte plass på ferjen mellom syd-Sverige og Polen og sendte et brev ned til våre venner med beskjed om at dersom alt går i orden, ville vi være fremme i Tczew mandag ettermiddag, 18. juni.

Etter hvert som vi nærmet oss 16/6 – dagen for avreise kom folk til oss med klær, sko og andre ting som de ville at vi skulle ta med nedover. Vi fikk mange tips om hva folk hadde behov for og det forsøkte vi å prioritere så godt som mulig.

Det ble et ganske bra utvalg av klær, sko, gensere, kåper, skjørt, bluser, dressler, strømper, undertøy, kaffe, te sjokolade, plaster, såpe, tannkrem etc. Bilen ble liggende nokså godt nedpå.

Klokken 08.10 startet vi hjemmefra og til vår store lettelse følte det som om bilen oppførte seg bra – så vi la trøstig i vei, dog med noe dempet fart. (Vi var neppe over 70 km. på turen ned).

Alle ting klaffet underveis til Ystad. Vi passet hele tiden på å ligge godt an tidsmesig – i fall noe skulle skje. På lørdagen kjørte vi så langt som 3–4 mil syd for Göteborg og overnattet på et motell på et sted som heter Åsa ved den gamle Europavei 6.

Søndagen hadde vi god tid, siden ferjeavgang fra Ystad ikke var før klokken 24.00. Vi tok oss derfor 3 – 4 timers pause på en bade plass utenfor Halmstad. Været var prima og vi benyttet også tiden til å få i oss noe medbrakt niste fra Norge.

Turen gikk videre til Ystad – bare avbrutt av bensinpåfylling. Bensinen var rimelig i Sverige. Fra kr. 3,55 – 3,88 så vi passet på å ha full tank pluss en reservekanne på 20 liter oppfylt før vi kjørte ombord i den polske ferjen.

Utenfor blokken i Starogard sammen med Teresa og Zwabech

Før vi kom så langt, ruslet vi rundt i Ystad 2 – 3 timer. Det var en koselig by med atmosfære, hvor de hadde vært flinke til å ta vare på den eldre bebyggelse. En by som virkelig fristet til nytt besøk ved en senere anledning.

Så var tiden kommet at vi skulle ut i det mer ukjente. Vi stod som nr. 2 i køen da vi skulle kjøre ombord i ferjen kl. 23.15. Den var av middels størrelse og som ventet ikke særlig tipp-topp moderne, men i høy grad brukbar. Enkelte formaliteter må ordnes på ferjen, så vi gikk direkte til informasjonen ombord. Billetter, pass og visum skulle leveres her og vi fikk det tilbake en times tid senere. I en annen luke måtte vi ordne med polsk valuta, bensinmerker, samt at vi fikk en deklarasjon som måtte fylles ut og oppgi hvor meget man har med seg av penger ved innreise. Vi hadde for eksempel noe i norske penger, noe i svenske og naturlig nok noe i US.dollar, som jo er en svært gangbar myntenhet. Når man så skal forlate Polen, fører en opp på samme skjema, hva man har igjen av de forskjellige valutaer. Vi passet på at vi fikk kvittering på det vi handlet – i tilfelle det skulle bli spørsmål om å spesifisere hva vi hadde brukt pengene til.

Svenske kroner 85,- pr. dag pr. person omgjort til zloty er kvoten. Av bensin fikk vi 50 liter – på merker – dvs. 10 liter pr. dag. Det kostet kr. 250,- totalt, som jeg betalte da jeg fikk merkene.

Vi fant noen benker i kafeteriaen hvor vi inntok "horizontalt", men det ble ikke av lang varighet, for det var noen polakker som hadde fått "litt for meget innabords" som ødela nattesøvnen for oss. Vel, vi fikk forsøke å unngå konfrontasjoner, så vi vandret ut mot kiosken hvor vi "plomet bort i" en nordmann som vi kom i prat med og fikk nyttige informasjonjer av. Han bodde i Polen – vekselvis en uke i Gdynia og en uke i Szczecin og arbeidet for Det Norske Veritas. Han stod gjerne til tjeneste dersom vi skulle komme bort i problemer.

I kiosken ombord var der ganske godt utvalg og priser som lå en del lavere enn for

eksempel Fred. Olsen Line's Hirtshalsrute. Vi kjøpte likevel kun en kartong sigaretter til svenske kr. 69,- og noen danske skinkebokser. De var på 900 gr. og kostet sv. kr. 19,50.

Etter snaue 8 timer ombord, kunne vi kjøre i land i Polen.

Vi ble stående som nr. 4 i køen ved toll-en og kunne sitte i bilen og iaktta når tollerne visiterte bilene foran oss. De gjorde en grundig jobb. Først kom en toller og samlet inn pass, visum og andre papirer. Ventetiden her var tre kvarter. Stor var vår lettelse da vi kunne starte bilen og konstatere at vi igrunnen slapp utrolig heldig – sammenlignet med bilene som stod foran oss. Før vi reiste hjemmefra, fikk vi en polsk dame som bor i Vennesla til å oversette fra norsk til polsk et oppsett som vi laget i tilfelle språkproblemer i toll-en. Her ble det nevnt at vi skulle besøke en familie som vi har brevvekslet med og gjerne ville benytte anledningen til å ta med forskjellige ting som vi ønsket å gi som gave og håpet skulle bli til glede for noen. Tolleren tok seg tid til å lese igjennom hva som stod på arket og deretter bad han meg komme ut av bilen. Jeg måtte åpne lokket til bagasjerommet og tenkte selvsagt hva som ville skje om han begynte å nappe opp alt som lå der – sammenpresset, og som vi så møysommelig hadde pakket og stuert. Heldigvis tok han det veldig overfladisk og vinket at vi kunne kjøre.

Under et besøk på Bennett's Reisebureau i Kristiansand hadde vi fått med et lite hefte som NAF hadde kommet med i vår, med forslag om ruteopplegg for en rundtur i Polen. Da denne gikk fra Swinoujscie og østover mot Gdansk, fulgte vi denne ruten. Veiene vi kjørte på her, hadde vel omtrent samme standard som for eksempel veien fra Moseidmoen og over til Skarpengland. Ved innkjørselen til Gdynia og Gdansk var det faktisk motorvei.

Etterhånden skimtet vi Gdynia i det fjerne, hvor det var en skog av høyblokker og veien ble også merkbare bedre da vi nærmet oss storbyene. →

Etter Gdynia, kom Sopot og så Gdansk (når man kommer fra nord). Vi merket naturlig nok at spenningen økte etter hvert som vi nærmet oss. Hva ventet oss når vi kommer fram? Hva slags mennesker er det vi kommer til? Kommer vi til å kunne spise maten de lager?

Teresa hadde tegnet greit opp på et ark hvordan vi skulle kjøre, så det bar uten nøling direkte til blokken hvor de bodde.

Det var tydelig at de ventet oss, for vi hadde ikke mer enn steget ut av bilen, før Zwabech kom smilende mot oss og gav oss den tradisjonelle velkomsten med kyss og klem. Vi fulgte etter opp til 4. etasje i oppgang C (det var 5 etasjer i blokken og ingen heis). Det ble på ny omfavnelser og kyss da Teresa kom oss i møte. (Teresa og Zwabech er et ektepar i slutten av 50-årene).

Vi følte oss mildt sagt lettet når vi kom inn i leiligheten og fikk se at der var rent og pent. To rom og kjøkken hadde de pluss et lite rom med toalett og bad.

Praten kom i gang og heldigvis at vi kunne konversere på tysk, som de behersket bra begge to. Snart kom kveldsmaten på bordet og våre bange anelser forsvant. Her var to-mater, kjøtt pålegg, ost og syltetøy. Brødet var også brukbart. Til aftens og frokost drakk vi te og kaffe. (Melk så vi ikke mens vi var der). Etter kveldsmaten så vi på fjernsyn — fra EM i fotball fra Frankrike. TV-en var sort/hvitt. Polen har to fjernsynskanaler.

Våre tanker gikk til den full-lastede bilen vår som stod nede og vi snakket sammen om hva vi skulle gjøre med alt vi hadde med. Der måtte bli frigjort plass i baksetet og på golvet slik at vi kunne komme oss ut å bile og de kunne få vist oss noe av Tczew og Gdansk blant annet. Et forslag ble fremsatt av våre verter og som vi selvsagt godtok. Vi skulle ta en tur til Tczew tirsdag formiddag og se på byen og på ettermiddagen ta en tur ned til datteren og svigersønnen som holdt til i Starogard — 24 km sydover.

Tirsdag morgen måtte Swabech først på jobb, men kom tilbake allerede ved 10-tiden og hadde bil med seg hjem. Det viste seg at det var hans bil, som for det meste stod innelåst på skolen hvor han var ansatt som økonomisjef. Bilen var en liten Wartburg 77-modell. Den gikk på 78 oktan bensin.

Det var ikke så meget de brukte bilen, da buss og tog er fantastisk billig i Polen. Man kan kjøre ganske langt for en kroners penge. Dessuten er det slik at hver bileier kun får en kvote på 30 liter bensin i måneden.

Formiddagens rundtur i Tczew foregikk med Zwabech's bil. Dette er en by på størrelse med Kristiansand. Vi kunne ikke finne noe av interesse i butikkene. Et meget knapt vareutvalg og det meste nokså dyrt. Flere steder stod det lange køer. I en butikk var det kommet inn et parti damestrømper og "jungeltelegraf" gikk og straks var det lang kø. Ved en annen butikk stod folk i kø for å få kjøpt drops og karameller. Vi fant fram til en såkalt "dollarbutikk" som vi hadde hørt en del snakk om. Her får en ikke kjøpt for polske penger, men kun vestlig valuta. Det var fulle hyller av varer som dessverre den jevne polakk sjelden eller aldri har anledning til å kjøpe. Likevel var det noen få mennesker her inne som på en eller annen måte greier å få tak i "hard valuta".

Vel, det ble ikke noe handel av det. Det så nærmest ut som våre verter helst ville ha oss ut av denne butikken og vi fulgte lydlig med. Jeg forklarte at vi ville så gjerne at

de skulle ta ut noe som de ønsket seg og jeg ville betale, men det var ikke tale om å få overtalt dem til det. "Wir sind vergnügt — wir können gut ohne Luxus leben", hørte vi ofte sagt. (Vi er fornøyd og kan leve bra uten luksus).

Jeg fikk en hyggelig opplevelse da vi kom tilbake i leiligheten for å slappe av mens Teresa gjorde klar middagen. Zwabech satte på radion på Warszawa. Da begynner de å spille Johan Svendsen's skjønnne Romance for fiolin og orkester. En fin utførelse var det, og det klinger liksom litt ekstra fint når en hører norsk musikk i utlandet.

Omsider kom middagen på bordet. Det var omtrent som hjemme. "Benløse fugler" med vanlige kokte poteter og grønnsaker. Riktig velsmakende og rikelig med mat. Jeg vet ikke om det er skikke og bruk i Polen, men Teresa brukte alltid å legge på tallerknene våre — og det rikelig også.

Så var det at vi skulle avsted på vår ettermiddagstur til Stogard. Vi kjørte i hver vår bil, da vi enda ikke hadde makret å frigjøre noe særlig plass i baksetet i vår bil. Det var ikke noe spesielt nytt for oss å se på denne veistrekningen. Samme flate landskapet — med åker, eng og noe skog iblant.

Vel fremme i Stogard, var datteren Marilla, svigersønnen Lech og de to barna Ola og Wojcech på plass utenfor blokken hvor de bodde. Det var 6 etasjer i blokken og heller ikke her var det heis, så vi fikk en god ettermiddagstrim da vi bar opp saker og ting fra bilen. Det samlet seg en mengde barn rundt bilen, og de var lykkelige over å få en Freia melkesjokolade, en eske med Norgesplaster eller kanskje noen var så heldig å få et klesplagg som passet. Mens min kone drev på med utdeling til barna, spurte hun om jeg ville ta et bilde av dette, men jeg følte en viss skepsis og mente at vi burde være forsiktige med fotografering. Likevel stakk hun fotoapparatet i hånden min og bad meg så diskret som mulig å ta et bilde. Jeg gikk et stykke bortover, gikk ned i knestående, tok et bilde og regnet ikke med at noe ville skje av den grunn. Vi fortsatte å bære opp klær i leiligheten til Marilla og Lech. Disse 4 mennesker bodde på et rom og kjøkken pluss toalett og bad. For 8 år siden da de giftet seg var de glade for å få denne leiligheten, men etter at de fikk 2 barn, syntes de det var vanskelig. De var blitt lovet leilighet på 2 rom og kjøkken om 4 — 5 år i en blokk som skulle settes opp noen hundre meter lenger borte.

Det var tid til kaffe og Teresa hadde med seg en slags formkake. Den var forsåvidt brukbar, men hun beklaget seg litt over at den ikke ble som den skulle, da det for tiden ikke var bakepulver å få kjøpt. Festlig var det å se at klær og sko som vi hadde med passet. Lille Wojcech på 2 år ble kledd opp fra topp til tå. Ja, til og med bukseseler ble påsatt og han strålte som ei sol. Ola på 7 år (Ola er jentenavn i Polen), passet flere kjoler, gensere og bukser og det var rent rørende å se hvor lykkelig hun ble. Størst lykke gjorde imidlertid en liten dukke med fine klær, sutt og det hele. Selv om ikke Marilla og Lech satt så godt i det økonomisk, kom de med gaver til oss. Det polske folk ga inntrykk av å være usedvanlig gjestfrie og gavmilde. Det så ut som det var en dyp og ekte glede ved å gi bort ting. Vi fikk blant annet en vegglampe og et teservice til

6 personer. Man kom ingen vei ved å nekte å ta imot.

Denne kvelden hos Marilla og Lech kommer vi til å huske lenge. Ved 19-tiden ringte det på døren og 2 politimenn utstyrt med pistol stod utenfor. De spurte om det var 2 utlendinger her. Akkurat på det tidspunkt kom en katolsk prest på besøk — en kamerat av Lech. Han visket til oss at vi kunne ta det helt rolig. Vi hadde intet å frykte. Teresa og jeg måtte følge med på politistasjonen. Teresa i politibilen og jeg i min bil.

Før vi ble geleidet opp i 3. etasje til forhør, måtte vi sitte på et venterom i 1. etasje i 3/4 time.

Da ventetiden var over, kom en mann og bad oss følge etter til et stort rom i 3. etasje. Der satt 2 sivilkledd politier som igrunnen slett ikke så morske og vennelige ut. Avhøret kom igang og teresa var tolk. De ville ha greie på hva vi gjorde i Polen og hvorfor vi var der. Jeg følte hele tiden at her er det viktig å veie sine ord. Passe på å ikke si hverken for meget eller for lite. Forholdet mellom Polen og Norge har alltid vært godt og vi nordmenn føler noe helt spesielt for det polske folk — forklarte jeg. Jeg ble spurt hvorfor jeg hadde tatt bilde og sa at før vi reiste til Polen, hadde vi hatt besøk av en journalist fra lokalavisen hjemme. Når vi da var tilbake igjen, ville han gjerne komme for å skrive noe av det vi hadde å fortelle, samt at han gjerne ville ha et par bilder. De spurte og gravte hva slags avis dette var og om den hadde stor spredning rund om i verden. Jeg poengterte at avisen var helt upolitisk og kom ut i et opplag av 3000 — 4000 i en kommune med 11.000 mennesker. Det var ikke tillatt å fotografere på åpen gate i Polen, ble jeg forklart. De ville ikke at folk i andre land skulle få forståelsen at det fantes noen nød i Polen. Han som forhørte oss, tok et par telefoner og sa deretter at vi måtte møte opp hos politiet i Tczew dagen etter kl. 09.00 og ta med fotoapparatet.

Så kunne vi dra tilbake til Marilla og mannen ved 22-tiden — etter 2—3 timer på politistasjonen. Da vi kom der, var Zwabech og min kone reist tilbake til Tczew. De var bange for at vi kunne ha dratt med politiet til Tczew for avhør der og Zwabech visste at Teresa ikke hadde nøkkel til leiligheten. De fant det derfor tryggest å reise hjem for å vente på oss der. Vel hjemme, gikk Teresa føre opp i leiligheten mens jeg parkerte og låste bilen. Uheldigvis gikk jeg inn i oppgang D i blokken — istedet for oppgang C og kom derfor 2 — 3 minutter etter Teresa. Min kone, stakkar, trodde jeg var "puttet inn", da jeg ikke kom samtidig med Teresa.

Vi ble sittende å prate en stund utover — for å "kule oss ned" og jammen dukket ikke Bonna (den katolske presten) opp. Han måtte innom for å høre hvordan det hadde gått hos politiet og satte seg ned og pratet litt.

Programmet for onsdagen ble skissert og vi kunne gå til sengs etter en minnerik dag.

Vi måtte opp tidlig onsdag for å nå politistasjonen i Tczew innen kl. 09.00. Det ble en nesten nøyaktig reprise på det som hadde skjedd kvelden før hos politiet i Starogard. Vi måtte forklare alt opp igjen. Den politimannen som vi hadde å gjøre med her, virket bøs. Han reiste seg stadig vekk, kjederøkte og snakket som en foss. Vi måtte fram med fotoapparatet og skru ut filmen

og levere den fra oss. Heldigvis ble han om-sider litt mildere i stemmen og det kom faktisk av at når han fikk oppgitt og notert fødested til Teresa, viste det seg at han var fra samme plass — nemlig en liten by helt vest i Polen. Han forklarte at han hadde vurdert å vise oss ut av landet, men det fikk passere for denne gang.

Så bar det tilbake til leiligheten og vi gjorde oss klare for en tur til Gdansk. Vi kjørte alle i vår bil, og jeg undret meg litt hvorfor en del møtende biler blinket med lyset og jeg nevnte da for Zwabech at i Norge og særlig Sverige, bruker man å kjøre med lyset på også på lyse dager. Men det var ikke derfor de blinket med lyset, det var for å gjøre meg oppmerksom på at det var fartskontroll lenger fremme. Ganske riktig — noen kilometer bortover veien, stod de med radaren. Jeg måtte fortelle at det minnet sterkt om forholdene i Norge. Veien opp til Gdansk var som å kjøre på E18 — samme standard. De hadde avtalt med en bror av Teresa som bodde i en blokk i Gdansk at vi skulle parkere bilen utenfor der og han skulle holde øye med den de timene vi var i byen.

Gdansk er en gammel Hansaby med et innbyggertall på 500.000/600.000 mennesker. Det var tydelig at vi var kommet til en storby. Stappfulle busser, gågater med masse butikker, sightseeingbåt etc.

Det som skiller seg ut her — som ellers i Polen og som virkelig er severdig, er kirkene. Vi var inne og beskuet den største kirken i Gdansk og den var virkelig vakker — holdt i lyse farger.

Jeg spurte om det var i denne kirken Lech Walesa hørte til, men det var det ikke. Det var i en menighet på en annen kant av byen. Med det samme vi var inne på Lech Walesa, benyttet jeg anledningen til å spørre om de hadde hatt noen innslag på TV eller radio i Polen fra høytideligheten fra aulaaen i Oslo under utdelingen av Nobel's fredspris. Men det hadde de ikke. De kjente til det, men ikke et bilde på TV og heller ikke et ord nevnt i radio. De lyttet spesielt interressert når jeg nevnte den mottagelsen fru Walesa og sønnen hadde fått i Oslo og også den store folkemengden som hadde hyllet dem.

Vi var inne i en god del butikker, men det var vanskelig å finne noe som virkelig var noe å ta med hjem. I alle forretninger brukte de en simpel Manillakvalitet til å pakke inn varer i. Ordentlig fint mønstret papir så vi aldri. De var ikke såause at de brukte papir til å pakke inn brød. Det tok de under armen eller upakket rett opp i vesken. Her burde være muligheter for å få solgt papir tenkte jeg, men så er det bare det at Polen har lite valuta å betale med og sikkert har andre ting som må prioriteres høyere.

Vi opplevde på gaten i Gdansk at en mann kom bort til oss og spurte om vi hadde dollar. Han ville gi oss 600 zloty for en dollar. Det er 6 ganger høyere enn offisiell kurs i banken der nede. Vi syntes imidlertid ikke at det passet seg når vi var sammen med vårt vertskap — der er vel noe som heter konduite.

På torvet eller markedspllassen var det enormt mye mennesker så vi måtte passe på så vi ikke kom vekk fra hverandre. Det eneste som Teresa kjøpte med seg hefra var egg, som jeg mener hun betale ca. 70 øre stykke for. Vi gikk forbi et bakeri/konditori og her bad hun oss vente utenfor. Hun

I prosesjon fra kirken i Tczew torsdag formiddag 21. juni

kom igjen og fortalte at hun gikk egentlig inn for å kjøpe vafler, men kjøpte ikke noe. Hun hadde kjøpt vafler her en gang for bare noen få måneder siden og da kostet de 22 zloty pr. stykk og nå var prisen 60 zloty. Hun spanderte is på oss istedet.

Kanskje jeg kunne komme litt inn på dette med renslighet. I gatene i Polen var det litt for mye papirsøl, sand og støv. Så var det noe med oppvasken som vi ønsket at vi kunne lært dem. Når de tar ut tallerkener, kopper og dekketøy fra bordet etter et måltid, tar de det under springvannet og skylder. Det vannet er sjelden mer enn lunket. Det legges da ned i bunnen i oppvaskkummen. Når så bordet skal dekkes igjen, tar de disse tingene opp av kummen og tørker med et håndkle. Dette praktiseres over alt i Polen. Vi hadde med en kanne vaskemiddel (VMX) og forklarte hva det kunne brukes til, men det ble ikke tatt i bruk mens vi var der.

Vel, vi fikk oppleve en ny dag — torsdag, 21. juni og dette var en spesiell dag i Polen. Alle hadde fri og dessuten fikk vi forklart at mange hadde arbeidet inn fredagen, slik at de kunne få sammenhengende fri fra onsdag til søndag. Vi spiste frokost og gikk deretter til kirke. I nesten alle vinduer var det hengt opp Kristus-bilde, noen steder krusifiks og også levende lys. Det strømmet på enormt med folk som skulle til kirke. Alle til fots, ingen kom bilende. Det var stappfullt i kirken og det stod store menneske-masser utenfor kirken også. Vi fikk ålet oss inn, men måtte nøye oss med en ståplass bakerst i en sideinngang, så vi så dessverre ingenting. Orgelet hadde en nydelig klang og forsamlingen sang med av full hals, både salmer og liturgi. Det underlige var at jeg så ingen med salmebok. Det var varmt i kirken, så vi gikk ut etter at presten var ferdig med talen — etter forslag fra Teresa. Hun var noe plaget på varme dager, da hun hadde hatt noe trøbbel med hjertet de siste par årene. Hun var derfor sykpermittert fra sin stilling som lærerinne. Teresa spurte om vi hadde forstått noe av talen, men jeg måtte si som sant var, at jeg hørte marxisme og pravda ble nevnt. Det var høytalere på veggen på utsiden av

kirken, så folk kunne følge med i alt som foregikk inne i kirken. De som stod utenfor deltok i unison sang og liturgi, og jeg glemmer aldri det synet da 2000/3000 mennesker knelte på en gang.

Etter gudstjenesten gikk den store forsamlingen i prosesjon med et lite horn-orkester i spissen og de som stod utenfor kirken fulgte etter. Bak musikken gikk presten og så fulgte korjenter og korgutter i hvite, side drakter og med blomster i hånden. Toget ble Zwabech og større og menneskemengden ble anslått til 8000/9000. Med et intervall på 1 1/2 min. gikk de og sang: "O, Herre forbarm deg over oss". Det var et stille tog og de gikk til en stor, åpen plass hvor presten holdt en tale.

Jeg må innrømme at når presten begynte å tale, trakk vi oss tilbake og gikk hjem til Teresa og Zwabech. Det var nemlig trykkende varmt den dagen (vi satte spor etter oss når vi gikk på asfalten).

Forts. i neste nr.

Vitsestafetten

Torleiv Sagedal utfordret i forrige nr. Einar Sløgedal, sliperiet, som kvitterer med disse historiene:

Einar Sløgedal

Jeg liker ikke utseendet på den navlen Deres, har de vært utsatt for en ulykke, sa legen til den mannlige pasienten.

Nei, men jeg har vært fanebærer for musikk-korpset i 20 år.

Leger må svare på mye rart — og det er ikke hver gang de har svaret på rede hånd, men i dette tilfelle er rådet bra:

— Doktor, doktor, hvordan skal jeg unngå håravfall?

— Hopp til siden.

Utfordrer Per Einar Lundevoll, PM 3-4.

Håkken savner det gamle syrehuset? — Itte je, og itte alle dom som gjennom 53 år har jobba der i lukt, i varme ved svovelovnen eller i isende kulde rundt syretankene vinter — søndagskveldene.

LITT HJERNEGymNASTIKK

En mann hadde 10 poser med 10 egg i hver pose. I 9 av posene veide hvert egg 50 gram, mens eggene i den 10. posen veide 51 gram pr. stk. Mannen visste imidlertid ikke i hvilken av de 10 posene de tyngste eggene lå. Han kunne ikke se forskjell på eggene med det blotte øye og heller ikke avgjøre hvilke som var tyngst ved å veie dem i hånden. Men ved en veining på en vanlig butikkvekt fant han ut hvilke egg som var tyngst. Hvordan bar han seg ad?

(Løsning annet sted i dette nummer).

Hver dag har man lov til å begynne på ny.

Det glimter et håp i hvert morgengry.

Johanne Koren

Den opptatte og stressede sjefen spurte sekretæren:

— Hvor i all verden er det blitt av blyanten min?

— De har den bak øret.

— Men så kom til saken, menneske. Min tid er kostbar. Hvilket øre?

3 LIKE

La oss anta at du har 12 sorte 8 røde og 6 hvite kuler i en pose. Hvis du vil være sikker på å få tak i tre kuler av samme farge, og du ikke har lov til å kikke ned i posen — hva er det minste antall kuler du må ta opp en gang for å være sikker?

Det er altså ikke lov å ta opp en og en kule.

Se løsning et annet sted i bladet.

BOKORMEN

I en bokhylle står det bl. a. 3 like store og tykke bøker ved siden av hverandre, bind I, II og III. Hver bok er 5 cm tykk, idet hver perm er 1/2 cm tykk og innmaten 4 cm.

En dag begynte en liten bokorm å spise seg gjennom bøkene. Den startet på side 1 i bind I og gikk så langt som til siste side i bind III. Hvor lang vei hadde det lille dyret tilbakelagt da det kom fram?

Løsning et annet sted i bladet.

Obersten var riktig i form. Han holdt sin festtale så det riktig svulmet:

— I mitt hjerte, erklærte han, fins det to kamre to dører. På den ene står det skrevet: For Gud, Konge og fedreland. På den andre: For damer!

I forbindelse med arbeidsuken fikk elever ved Vennesla Ungdomsskole informasjon om bedriften av Gunnar Hansen, og informasjon om verne-spørsmål (så de ikke skal skade seg i bedriften) av Reidar Artzen.

(Kfr. også side 7)

Løsning på litt hjernegymnastikk.

Mannen nummererte posene og tok 1 egg fra den første posen, to fra pose nr. 2, tre fra nr. 3 osv. og samtlige 10 egg fra pose nr. 10. Viste vekten 4 gram mer enn eggene ville ha veid om samtlige egg hadde veid 50 gram, lå de tyngste eggene i pose nr. 4, viste vekten for eks. 7 gram mer, stammet de tyngste eggene fra pose nr. 7.

Enkelt, ikke sant!

Bokormen (løsning).

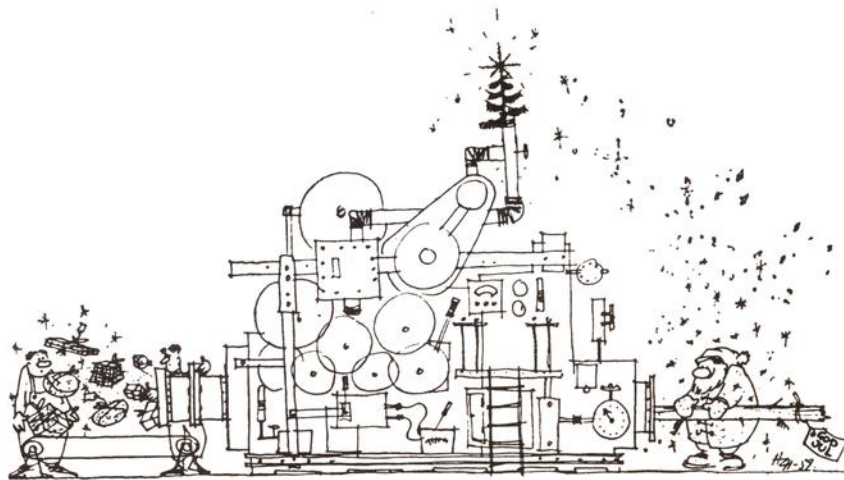
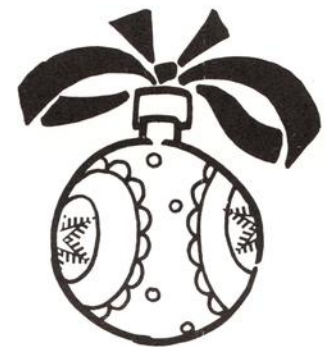
Seks cm. Sett tre bøker ved siden av hverandre på bordet, finn side 1 i bind I og siste side i bind III og regn etter.

Løsning på 3 like

Tar du bare 6 kuler, kan du faktisk risikere å få to av hver farve. Uansett hvilken farve den 7. kulen har, vil den komplettere ett av parene, slik at det blir 3 like.

To onger er jeg far til —
To onger er du mor til. Å, Hurra på jorda,
det er vårt mesterverk! Ei blåøyd lita jente,
en lystig liten bror til. Å, hurra på jorda,
ei skjorte og en serk!

Einar Skjæraasen

Vi har hørt forlydende om at Egil Flaatin i anledning julen har en gledesmaskin i gang på et skjult sted. Hva vil den bringe?

Redaksjonen ønsker sine lesere God Jul og Godt Nyttår. Takk for det gamle!

Fotorebus ved vår fotograf Reidar Liane

Årets fotorebus har fått en ny vri. Ved å finne ut hva som er fotografert skriver du løsningen UT fra bildet (enkelte ord må altså skrives bakvendt).

Løsningen er en setning, og bildene vil hjelpe deg et stykke på vei. Med litt fantasi skulle dette være en „lett” oppgave.

Premie.

Svarene kan legges i Hunsfospostens kasse i vakta.

Ved flere rette løsninger blir det loddtrekning.

P.S. Dersom det ikke innkommer riktige løsninger tilfaller premien vår fotograf.

